

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Paschasii Ratberti in Lamentationes Ieremiae commentaria - Cod. Aug. perg. 146

Radbert <Heiliger>

[S.l.], [10./11. Jh.]

Paschasius Ratbertus: commentaria in lamentationes Ieremiae: liber
primus fletibus explicandus

[urn:nbn:de:bsz:31-14156](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-14156)

MASCHA SIUS RAT BERTUS MONACHO
RUM OMNIUM PERIPSEMA SENI OOIL
DANNOSE UERO PLURIMAM ET
SEM PITER NAM SALUTEM

MPL COGOR LONGOOQ CONFECTUS VITAE

tedio tristes lacrimarum inire modos. Gemenbundam quia pro
fecto meis praegravata malis. inopinatae senectus non uocata uenit.
Quam dum inspicio specie deformatus aliena perhorresco. eo quod
me subito animo non mutatus quod fui non inuenio. Euadere tam
nequeo illa decipiente quae admisi. Unde congelatus usulongior du
rior effectus nullis iam emolliiri queo flouibus. quauis multis miseria
rum earum intus foris ue pmar doloribus. Quib; cotidie saltē ad
suspiria impulsus. ieremie prophetae inter discrimina ultimae uitae
threnos explanare decreui. Siquidē eius ut emolliar lantia. quatinus
uel sic addiscam fragilis uitae excidia deplorare quomodo se ille plangit
aliena. Et quia haec ad alios poscit mores. licet sero hortante scriptura
quia semel domum luctus intraui proposui tanto operis studia non in
discussa transire. licet neminem latinorum legerim explanasse threnos
quos propheta symphonizando mero uoluit legentibus commendare.
In quo nimirum opere si quippiam posteris condignum litteris enoda
uero. tuo frater iudicio decernendum transmitto. Quia nulli magis
nra congruere putauit ad quoscumq; oculos direxi quam tibi. qui
& senectute coequaris. & cotidianis p̄cum flouibus ante cellis.

INCIPIT IN LAMENTATIONIB; HI P R O O

RIPSEMAUOTORUM LIB PRIMUS FLE
BUS EXPLICANDUS

Tib; auge maioris.

diuerſa leguntur cantica ita & ſpū
 ſcō referantē lamentationes diuerſe
 Et ſicut propriae apellatur liber
 ſalomonis canticū canticorum
 ita & apellari queunt threni ieremie
 lamentationes lamentationum
 Quia ſicut omnino precellunt illa
 in quib; ſponſus ac ſponſa dulcib;
 fruuntur amplexibus ita & la
 mentationes ſiſtē uincunt omnia
 ſcripturā rula mta in quib; abſces
 ſus ſponſi ab ſponſa magnificum
 flōib; uehementius deploratur
 Ex quo ſola ciuitas ſedere ac domina
 gentium quaſi uidua amarissi
 me ſatis plangitur In illis quip
 pe canticis diuerſe introducun
 tur ad gaudia nuptiarum perſone

in iſta uero diuerſe planguntur Illa ſiquidem decēt in patria iſta
 uero in hac nra peregrinatione De his quippe dicitur canticis quod
 decēt in ſion illa caeleſti ut dauid pſalmi graphus cant; Te decēt
 inquit hymnus dſ in ſion. & tibi reddetur uotum in ieruſalem
 De iſta uero idē p phēa. Beatus cuius eſt auxilium abſte. a ſcenſiones
 inquit in corde ſuo diſpoſuit in ualle lacrimarum in loco quem
 poſuit. Uallis namq; lacrimarum. præſentis uitæ conuerſatio
 recte deſignatur. Locus uero xp̄i. eccleſia in qua unus quiſq; poſitus
 p caeleſtis patriæ deſiderio deplorans a ſcenſiones in corde ſibi diſpo
 nit. ut ad illa felicitatis gaudia quandoq; deuotus ueniat.
 Alias uero non niſi corde aſcenditur. ubi fidelis qui libet dum uarios
 a uocationis ſue gradus meditando diſponit. uarus in trorſus cor
 de gemitibus afficitur. Hinc ſane conſtat quod multa ſunt genera
 flōium. multa & differentia lacrimarum; Aliter enim deſcille

4

quipproa. Alii quia aliena plangit d&rimena. Alii p amore caelestis patriae.
Alii uero p inhumanitate scelerum & terrore gehennae. Alii p dolo
recordis. Alii p amore p&e ac sc&ae recordationis. Quae nimirum
lacrimarum genera scriptura diuina latius explanat. cum in diuer-
sis scripturarum locis singulorum uarios demonstrat affectus. & la-
mentare replicat. Inter quos dauid, fuerunt inquit mihi lacrimae
meae panes die ac nocte. dū dicitur mihi cotidie ubi est d& tuus.
& alibi. Laboraui in gemitu meo. Natam refaciam tota nocte letum meum
lacrimis meis stratum meum rigabo. Caligauit p amaritudine oculus
meus. quia consumptus sum ab uniuersis hostibus meis. Quibus itaq; uerbis
patet. qd multis sc& mouentur affectibus. eo quod & ipsi uolumen illud
in uisitu quo de reueli ostensum ē in sensu mentis traiecerunt. in quo
erant scriptae lamentationes. & carmen. & c. Lamentationes iudelicæ
quia in eis d&it teris conscripta est poenitentia peccatorum. atq; plo-
ratus omnium sc&orum. Ut psalmista canit. Qui seminant in lacrimis.
uerit in gaudio metent. Quae reuera sp&e certa priores sc&i. ibant & flebant
mitentes semina sua. Propterea & carmen in eodem libro sequitur. ex quo
iustorum gaudia nuntiantur. Nec tamen ue tac&ur. eo quod illic
multis in locis expressa dampnatio reprobatorum c&pbatur. Sed lamen-
tis in hac ualle lacrimarum afficimur. ut in futuro ad a&ernae uitae
gaudia & cantica l&itiae ptingere ualeamus. De quibus profecto l&itis
in eisdem d&icis legitur. Scindite corda u&ra. & non uestimenta u&ra.
Miseri estote & lug&te. qui ab exitu qui lugent nunc. Rius u&rit in luctum
conuertatur. & gaudium in merore. Et ut de promissione gaudii se-
quentis hilarescat. habes in eiusdem uoluminis congeriae. Beati qui
habitant in domo tua d&ne. in secta sc&torum laudabunt te. & sicut per
quendam sapientem augustinus de caelesti ierusalem p&dicatur. Lapidem
preioso & mundo omnes plateae eius sternerentur. & p omnes iucoseius
alleluia cantabitur. Quod nobis carm caelestis patrie cuius nuntiare ue-
nerant. cum concorditer clamabant. Gloria in excelsis d&o. & in terra
pax hominibus bonae uoluntatis. Sed huiusmodi cantica. caelestis
patriae sunt gaudia. Lamentationes uero. sp& sc&iaut ex merore. aut ex de-
siderio a&ernae uitae cordis infusio. Legimus tamen lamentationes

sup̄ saul & ionathan. legimus & sup̄ ab salon. Quae p̄fecto lamenta. dolo-
ris ac meroris sunt plena. fleuit quoq; & brechias flōum magno. fleuit
& p̄ d̄rus amarissime. Sed ista merito ut diximus lamentationes lamen-
tationum uocantur. quia generales sunt. & sic p̄tendunt genus ad spe-
ciem. ut rur̄ sus species ad genus referatur. Sicq; terrene illius ierusalē
& populi excidia deplorant. ut p̄sentis ecclesiae dāna deflere non p̄ter-
mittant. Sicq; generalitatem populi ^{NOUI} ac ueteris eorum lugent quia fi-
de corruerunt & captiuant. ut unius animae que templum fuit sp̄s
sc̄i d̄rimenta plangere non desistant. Sicq; ad p̄sentem captiuita-
tem sub qua idem eandē p̄ph̄siam condidit oculum intendunt.
ut & extremam quae facta est subito & uespasiano penitus non omit-
tant. Quid plura. omniū p̄sentis uitae causas ac ruinas cernens pro-
ph̄s̄a. gemendo mouetur ad singula. Ut singuli addiscant p̄pria
sibi deflere. quomodo ipse deplorat cōmunia & aliena cuiusq; delicta.
Ideoq; quadrupliciter threnos totius lamenti ut aestimo contexit
al fab̄o. quia t̄anos quā & hic mundus quatuor constat conditus
elementis. igne uidelicet & aqua. aere. & terra. Ut qui quatuor
consistimus existens. sub quatuor recte plangamur littera-
rum al fab̄is. Quod autē p̄ph̄s̄a non solū p̄sentia uerū p̄terita
& futura lugeat. liber paralipomenon ubi legitur insinuat.
Quod mortuus est iosias rex. & sepultus in mausoleo patrum suorum
uniuersusq; iuda & ierusalē luxerint eum. Ieremias inquit
maxime. Quib; p̄fecto uerbis ostenditur. qd̄ non solum p̄sentia &
futura. uerum & iam & ad p̄terita lamentatio haec sup̄ extenditur
ut sub quadrato caeli cardine p̄sentis saeculi delicta quadrato lugeat
al fab̄o. & ad lamenta om̄ia inuitet. Propterea & nos non minus su-
per eiusdem ciuitatis ruinam. quā & super eae clauis sup̄q; animarū
discrimina decreuimus easdem tripliciter exponere lamentatio-
nes. & p̄tē oportuerit at eadem tria tempora sensus dirigere.
Neq; si lenidum putāmus. qd̄ proph̄s̄a sc̄s sicut diuinae legis inter-
pres hieronimus testatur. threnos tanti lamenti legem & r̄i con-
didit. Ex quo & apud latinos p̄ singula sententiarum prin-
cipia. singulae hebraeorum litterae p̄notantur. a quibus insua

propria lingua ut fertur unusquisque uersus incipitur. Neque igitur ecreden-
 dum. quod tot littere uacent amisterio cum nec unus apex iotae premit-
 tendus sit in lege. Unde quod singulae littere interpretentur intellegen-
 tia singulis sententis est reddenda. Nam Aleph. doctrina interpretatur.
 Doctrina uero illa uera est. quae scognoscitur & propria cuiusque status
 uel defectus non ignoratur. Non enim doctrinae quilibet recte insitit.
 qui semetipsum penitus non agnoscit. De qua sane isaias propheta
 Glorificate inquit dominum in doctrinis. Ille ergo dominum digne glorificat in doctri-
 na. qui & eum laudare de suis non cessat. neque ea quae de se ipse admittit aut
 proximis deflere non ignorat. Quam bene propheta doctrinam preceperat
 qui merens spiritu repletus dicebat dicens. **Q**uomodo sedes solaciuitas
 plena populo. facta est quasi uidua domina gentium. Princeps sp-
 uitarum facta est sub tributo. Non quod hic moenia ciuitatis ierusal-
 lugat. sed per tropice populus in captiuitatem ductus amare plan-
 gitur. Iuxta illud esaias prophetae quod omnibus deum demerata bonis
 filias omnes relicta sit a hostibus sola. sicut tugurium in cucumerario
 & sicut ciuitas quae uastatur. fitque mox uehemens exclamatio prophetae
 plena fl. & lib; plena doloribus; plena omni admiratione & stupore me-
 rentis. In qua patenter insinuat subuersionem miseris ciuitatis
 & ruinam scelesti populi non solum sub caldeis accidisse. uerum subito
 & uespasiano plenius somaco plebs fore. Ac tenus nec solam si per ag-
 generationem doloris sedere iure dicitur. ubi de pauperibus terrae
 cultores in numerum relinquantur. quibus & ego dolias presesse iubetur.
 Nec tamen ciuitas diruitur. sed integra eius uastatio usque ad illud differ-
 tur xpo duce prompto. quando nec lapis super lapidem secundum dominum senten-
 tiam neque populus in ea relinquitur. Interea etiam post reuersione
 tantae captiuitatis. rursum paulatim creuit uirga furoris dei quia
 non est ad dominum post monita & correptiones prophetarum conuersa
 perfida gens iudea. Sed beneficium dei semper ingrata. sub plura sibi
 actio uera contraxit. De qua sane moyses. Scio inquit con-
 tentionem tuam & ceruicem tuam durissimam. Semper conten-
 tiose contra dominum egistis. Nec non & stephanus. Duram inquit cer-
 uicem & in circumcisis cordibus. uos semper spiritu sancto resististis sicut

S.
 S.
 S.

& patres sui. Propterea frequentē flagellis & arcti ab hostibus oppressi. pe-
nemalibus omnibus affecta nec sic ex toto corde crediderunt. sed exacer-
ba uerunt dñm excelsū. & testimonia eius non custo dierunt. & ideo
capta uasiam decem tribubus in assyrios. duo que remanserant sequen-
tes domū dauid & specus & enus dñm colentes paulatim crescente eorum
malitia prius in culdea durius captiuant. Hinc quoq; quasi sola sedere
ciuitas plangitur. & uia facta sub tributo. que fuerat prius domina
gentiū. ex rē scilicet quas subuerterat. Nā uia sedere miratur. nō so-
lum quia captiuitatis regib; & sacerdotio destructo desolata. uerū qui
ap fanato templo & omnium uasorum gloria funditus explosa. mox di-
auxilio destituta euacuatur & sola inter hostes plena ignominia re-
linquitur. Ceterum spiritaliter lacrimosius quoties seceta culpis
exigentibus sponso xp̄o uia uatur a propheta uel sc̄i uiris plangitur.
Quomodo sedet sola ciuitas. Sola quippe sedere iure quaeritur cū di-
sc̄orū desolata angelorum auxilio intus forisue ab hostib; uastatur.
Nō quoniam nisi sola esset. plangenda non esset. quia non possunt lugere
filii sponsi. quā diu cum illis est sponsus. Immo gaudio gaudent amici.
p̄p̄tuo cem sponsi. Cum uero matrem scilicet xp̄i ecclesiam ab sponso ui-
duatā senserint. recte non solum filios. uerū & amicos omnes flere cōuenit.
De quo rommimirum collegio. ieremias p̄ph̄etia dicitur. qui p̄ae
omib; & p̄ omnibus tam inmaniter deflebat. flebat autē non saxa & ae-
dificia. sed ruina hominum. Quare recte ciuitas bene sedere di-
citur. quod plorantis ē abitus. Unde & iob inter quilibet sedis sephi-
batur. ut affectum exprimeret & dolentis. Nam & ip̄ sedolens sint p̄lat.
Sic & dauid de hac ipsa captiuitate. Sup flumina inquit babilonis sedi-
mus & fleuimus. Ac si patenter dicat. Quia in throno regni in mo-
summo celi ueritate stare uolumus. iure sup flumina temptationū
flentes & lugentes supra modum dolemus. Iuxta illud esaię p̄ph̄etia
Descende sede in puluere filia babilon. sede in terram. non est solū
filia caldeorum. Ita & ierusalem n̄ra quotiens in confusionem pec-
catorum uenerit. non est ei solū. neq; thronus. neque ulla digni-
tas celsitudinis. sed in terrae puluere sedere iure perhibetur.
Propterea propheta plangit non tantum quia sedet in puluere & ter

venis operibus solida data. immo quia sola sedet. Porro sola quia quasi
 uidua. Vidua uero. eo quod pro foeditate turpitudinis suae absponso sit
 derelicta. Sed notando quod quasi uidua & non uere uidua dicitur.
 quoniam & si absponso dispiciatur. sponsalitate tamen eius iuramantem.
 ut si redierit priora quae dilectionis opera impleuerit. sponsum saltem
 pro poenitentiam immortalitatem quae recipiat. Quaedamque ueste rem
 duta nullius sub tributo iacet debita. sicut paulus apostolus in sinu
 ait dicens. Nihil inquit aliud debetis. nisi ut inuicem diligatis.
 In prologo igitur anima sola sedere digne plangitur quasi uidua exuta
 uirtutum bonis. quae sed domino subiugauerit caldeorum sponsuque
 contempserit pubertatis suae. Caldeam namque captiuantes interpre-
 tantur. Captiua ergo anima dicitur. cum a solio caelestis patriae
 uitae subacta sub potestate demonum redigitur. Cuius ex per-
 prophetam dicitur. Intra in tenebras filia caldeorum. Ac si patienter
 dicat. quia in luce stare noluit uirtutum. filia facta diuinitate
 adoptionis intra mutato nomine in tenebras propter uae caecitatis.
 Quam propheta animam conspiciens sponsi auxilium culpis exagrabat
 destitutam. gemit & clamat. Quomodo sedet sola ciuitas. Anima
 uidelicet quondam uirtutibus & suffragiis sanctorum quasi ciuitas
 plena populo desolata. Quae prius pollebat diuinis opibus inter
 frequentias sodalium. nunc inter hostes aduersariorum sordida & squa-
 lida. Cui nulla est societas sanctorum. nulla communicatio sacramen-
 torum dei. nulla cum sponso cui se deuinxerat amore dilectionis par-
 ticipatio. Sed redacta sub tributo uitiorum. cottidie omnibus exsol-
 uendo debitis fit alligata. Unde unus electorum merens plange-
 bat dicens. Multis me inquit pater meus creditoribus reliquit ob-
 noxium. quibus exsoluendo cottidie laboro. sed uiciorum accensus
 satisfacere non queo. gasta margiae deplorans in citamenta.
 Constat igitur quod multa sunt delictorum tributa quibus anima
 obnoxia nisi iuratus dei auxilio liberata prius nam non ualeat reci-
 pere libertatem. hinc misericors deus licet malis nostris ad iracundiam
 per motus fornicantem animam oratur dicens. Plange quasi uir-
 go dea in sacco super uirum pubertatis tuae. Super uirum

pubertatis suae anima quasi uirgo plangitur. quando plenissime
caritatis amore p̄fusa sui conubii foedera considerans confunditur
Ideo q; sacco ac cinota cilicino sua facta deflere iubetur. quatinus peni
tendo ne ad dno iudicetur inter aedlos scilicet peccatores prius corrip
atur. Deinde sup̄ uirum pubertatis suae uti dilectio om̄is opera p̄
ficiat adortatur. Unde sequitur uox plangentis. Plorans plora
uit in nocte. & lacrimae eius in maxillis eius. Quae nam sit quae
plorat. BEITH. littera ex principio uersus in sinuat. quae domus
inter praedam ostenditur. Beth quippe. domus interpretatur
Scilicet illa. cum qua iacob ingressus in aegyptum. & postea dno
suffragante clementia miraculis coruscantibus. egres̄s a depo
pulo barbaro predicatur. Nunc uero exigentibus culpis. rursus
ad captiuitatem in babilonem reductur. Ideo amarissime plora
re perhibetur. Plorat autem in nocte. quia in die nulla dabatur
eis requies. saltem ut suis consolarentur lacrimis. & oculos sero ablu
erent. quos ad idola prius male leuarant. & quod grauius est ex omni
bus amicis sibi pessime blandientibus propheta teste nullus eam
consolabatur. Immo facti planguntur inimici. Lacrimae inquit
eius in maxillis eius. ut maiori induerentur confusione inter hostes.
& suis saturarentur obp̄ prius. Patet igitur sensus. quod prope
idolatriam populus in captiuitatem ductus babiloni plenus sce
leru suoru ignominia dure satis ab hostibus tractabatur
Sed durior accidit ex captiuitas. quae sub tico & uespasiano teste
iosepho facta legitur. ita ut in p̄sentiarum nihil durius contin
gere potuisse iure credatur. Ex quo profecto liquet. quia di eo spa
tencia diu sustinuit ad poenitentiam. & iram qua sibi thesauri
zarum furoris di uelementer adcreuit. Sed iuxta allegoriam
xpi ecclesia scilicet illa caelestis ierusalem quae de caelo descendisse
ad o monilibus ad ornata suis legitur. Plorans plorat in nocte. in
aduersa uidelicet huius uitae. quae licet praescita & predestinata
sit ad gloriam sup̄nae contem plationis. tam adhuc inter caligines
uerſatur ignorantiae. & discriminantiae caecitatis. Unde signan
tur. plorans plorauit. quae profecto non solum pro malis quae

foris tolerat gemens dolere. uerum plus ferum nisi in firmitate suarum
& maculis quibus intus afficitur flendo gemit. plorat ergo ea non
minus quae sentit interius. quam quae exterius tolerat. Sed prius
compungitur incubilibus secretorum cordium. tunc demum
exterius. lacrimis interius bene rebaptizatur. De fonte quip
pe intus nascitur gemitus & lacrima. quae foris producitur. Ideo secun
scripturarum sanctarum idioma recte christi ecclesia plorans plorare dicitur.
sicut & gaudio gaudere. & uita uiuere. Quia per se sicut manus ali
quid est significantius uita uiuere. & gaudio gaudere. quam simplici
ter gaudere & uiuere. Ita manifeste plorans plorauit dicere.
Ut ubi tatem in sinu & perfecte compunctionis interius. & affluentiam
demonstrat lacrimarum exterius. quatinus non minus exterior
quam interior homo ad integrum reformatus abluatur. Hinc est quod
sequitur. Lacrimas eius in maxillis eius. Per maxillas namque rectores eccle
siarum significantur. qui sciunt sua & aliena delicta curare & plangere
nec desistere. De quibus bene in canticis canticorum conlaudatur
Cena & uae sicut fragmentum mali punici. absque eo quod intrinsecus latet.
Ergo in maxillis non modo pulchritudo aeternae ostenditur. uerum
quod per ea intra corpus omnia transiunt eorum designatur officium pre
dicatorum per quos ipsa cotidie fides in christo renata ad gratiam
Unde dum plus caeteris in christi corpore laborant. plus gemunt & plorant.
Plus itaque gaudent cum nutriunt & generant ad fidem electos. plus
dolent & lugent eos quos sciunt in nocte uersari delictorum uel erro
ris caecitate. Idcirco & in nocte plorare dicuntur. plorat autem
in nocte. quia in metastriata posita tenebras delictorum suorum non
ignorat. & lacrimas in maxillis portat. ut pulchritudo ipsius cot
tidie renouetur. Ipsi qui de sunt maxillae aeternae. qui & cortex
mali punici. Quia non solum traiciunt nos in corpus christi. sed & regunt
cum rubore pulchritudinis christi sanguine decoratos. & celant omnia
infra ipsius uiscera quae intrinsecus latent. Dicunt ergo genae
ecclesiae forte & iam & sicut tur turis. ut eos designet qui solitariam
& castam diligunt uitam. Dicunt & sicut areolae aromatum quae con
stitae sunt a pigmentariis. & iam ut & eos in sinu & qui theoricam sectantur

8.
9.

110.

uitam & orationibus die noctuq; deseruiunt. in quibus uere est pulchritudo
aecclesiarum. & uirtutum odor quos simplici fluminis sicut lacificat.
& uertas lacrimarum inebriat. Quia nimirum eorum lacrimae omni
um sunt lamenta. & iam eorum qui practicam gerunt uitam. dum huius
me gemunt pomnibus & deflent. qui sunt de liareolae uirtutum constae
apignmentariis. a postolis uidelicet. & apostolicis uiris. Prodest naque
māthelaboranti. quicquid maria secus pedes dñi deplorat. & ideo bene
xpi ecclesiarum lacrimae in maxillis defluere pbantur. quatinus som
niū caritatis uota unū holocaustum fiat. Plorat igitur sponsa longe ab
sponsi sui remota amplexibus in hac ualle lacrimarū quasi in nocte ig
norantiae. tam subarrata dote dilectionis & inebriata uino compunc
tionis. Plorat primum in pastoribus & rectoribus suis. non solū pro illius
patriae celestis desiderio. uerum & propter quorundam suorum re
pbam uitam. plorat & in illis maxime qui se huius moraficarunt saeculo.
Plorat autē in uirginibus. plorat in uiduis. plorat & in omnibus qui sempre
sentiarum peregrinos egentesq; recognoscunt. Quia ab eā qui lugent.
qm̄ ipsi consolabuntur. Maxime tamen sponsam tunc lugere conuenit
quando ut propheta dicit. nemo est qui consolatur eam ex omnibus carnis.
Profecto quia sponso peccatis exigentibus exacerbato. in eo non modo ange
lorum auxilio atq; omnium scōrum destituitur. uerum & iam sp̄s
sc̄i consolatione frequenter desolatur. Ita ut amici qui gaudent ad
uocem sponsi & auscultant. offenso illo magis luctū adhibeant
nonnumquā & lamenta quā ullius consolationis fomenta. Unde se
quitur. Om̄s amici eius spreuerunt eam. & facti sunt inimici.
Quia nimirum offenso dō. nemo scōrū qui ab eius discrepā & equita
te donec p̄ poenitentiam xpo pp̄tatio rursum reconciliatur ad ueniā
Ceterum iuxta tropologiam anima bene plorans plorat in nocte.
quae se intellegit caecitate delictorum suorum undiq; obfuscare.
Quam sane peccati noctem idem p̄ pheta longe superius satis exorat
& deplorat. De qua iob ille dolens. Sit nox inquit illa solitaria. nec
laude digna. quando hac namq; nocte anima inuoluitur. merito
plorans plorare phibetur. & hoc non suo arbitrio. sed dñi gratia.
Propterea in p̄sona dī prius propheta uoce plangentis clamat.

8

Quomodo sedet solaciiuitas. & cetera quae sequuntur. Nemo quoniam nisi dominus eam
prius uidentem solam sedere misericordiam otus planxisset. ipse semini
nimo plorans deflens. Sic namque quia respexit dominus peccatum. ipse recordatus
uerbi ihesu. mox fleuit amarissime. Quod si bene perpendis. ita in
omnibus scripturarum sanctarum inuenies locis eos per se te post culpam re
disse ad poenitentiae lamenta. quos prius dei praeuenit & diuina
respexit clementia. Lacrimae inquit eius in maxillis eius. Maxilla
namque animae. in anima est eius conscientia. Quasi sicut uultus in maxil
lis formatur. Ita uniuscuiusque qualitas in conscientia monstratur.
Ite uero lacrimae iure in maxillis esse perhibentur. ut numquam con
scientia peccatrix a fonte lacrimarum arida inueniatur. Sed secundu
dauid coram se semper peccata sua proponens. ex quae admisit punire fleu
bus non omitat. Si in alias nemo est qui consolatur eam ex omnibus caris
consolatore amisso scilicet spiritu sancto effugato. Presertim cum omnes amici
carissimi uel delicti prauae dilectionis suae affectus facti sunt inimici.
quando in die allocutionis nouissimae secundum apostolum in surgent
miseram accusantes in uicem conscientiam cogitationes aut defendentes.
Tunc itaque non solum carissimi affectus prauitatis qui nunc quasi amici
uidentur per mulcendo infelicem spernent accusantes animam. uerum
et ipsi daemones per suasores pessimi qui nunc decipiendo blandiunt in
cautos atrociore seculo contra cum omnibus que gestimus instabunt inimici.
Qua propter quando consolantem animam spiritum amittit diuinum. instant
implorare eundem. ut secundum multitudinem doloris suae. consolator
idem qui & paraclitus animam desolatam rursus laetificet. quandoque
ut ad sui sponsos secula hostibus deuotis reconciliata perueniat. Sequitur
gemel. littera quae plenitudo interpretatur. Plenitudo namque delict
torum migrare fecit miseram iudam in captiuitatem. quia cum u
lando sibi atrociore delicta. dei prouocauit iram. Alio quoniam eius nisi
completa esset malitia. ad tantam de detoris ignominiam gens illa
prius dilecta ad non peruenisset. Nam iustus iudex dominus abrahae amico
suo terram chanaanorum in hereditatem cum re promittit. nec dum
sedare posse denegat. quia inquit nec dum completa sunt peccata
amorum eorum. Quanto magis gentem gloriosam sibi que ualde dilecta

non nisi ob plenitudinem & innoxiam scelerum suorum inimici tradere.
idcirco in hac sententia transmigratio iudae. iure gemelid est plenitu
dospontur. Ut sit sensus quia pro plenitudine peccatorum capti uata est
inter hostes. & non solum in uis inter caldeos in babiloniam. uerum
ad exaggerationem crudelissimae captiuitatis & iam in de longius prope
afflictionem & multam seruitutem transmigrasse inter ceteras
passim gentes. Nec inuenisse requiem amarissimi deploratur. quod
seruorum est in fidelium cum nimia premuntur seruitute passim fu
gamini. Nec in merito. qui libertatem miserant lenissimum sper
nentes iugum dilectionis di. & repmissiones de populo sinimia conteran
tur afflictione & premuntur seruitute. Ut qui ueluti can non contre
muerunt ab el xpi iudeli & fratrem perimere uaga ac p fugi huc illuc
que habitent inter gentes. nec ullam inuenientes requiem. sed secum
semper portantes confusionis suae ignominiam pererrantes.
Unde sequitur. Omnes persecutores eius deprehenderunt cum inter angus
tias. Scilicet aquorum captiuitate crudeliter oppressi fugam tuaserant
hic eos rursus sequentes inter angustias multipliciter afflictos nullam
habentes requiem in dispersi onem gentium minaciter deprehenderunt.
Quibus nra hierusalem frequenter iuxta anagogen perpeffa malissima
rissimae quoq; plangitur quod migrauerit libertate omissa xpi in ser
uitutem gentium & afflictionem nimiam uitiorum. inter quas pro
fecto nullam inuenit quidem. sed inter angustias a persecutoribus; afflictio
nis iniquae deprehensa affligitur. Quod si & ad lit terram sup hanc
nram quaerente confessio appellatur talia uolueris inter proclari.
habet de plurimis unde offenso do cui cotidie peccamus lacrimabili
plangas ecclesis. quae culpis exigentibus iugo premuntur paganorum
& nimia uastantur afflictione sub crudelissima eorum seruitute oppressi.
Quam si nra diuino p mota more per amescerent ad presens. nequa
quam hanc xpi ecclesiam diuina ita conscinderent & dilaniarent
neq; offensam di manibus; sup se ut ita dicam adtraherent. Intantum
undiq; inimici singruerunt ut non nisi inter ciuilia bella & discor
diarum flammis. inter depopulationes patriae & direptiones ecclesi
arum di inter seditiones. & fraudes. inter scandala & rapinas inter

oppresiones pauperum ^{cedet} inuicem p sequentes. sine respectu di
 quam magna uiter inter insidias & flagitia deprahendunt. & ideo cum p
 pheta possumus exclamare gementes. quod nec ullam oiam inter minis
 tros & tyrannis intus foris habemus requiem. Immo migramus a malo
 in peius. iam diu peccatorum oppres simole. & a persecutorib; ubique
 in uisus inter angustias deprahendi mur. Sed & anima moraliter uita
 orum afflicta seruitute nra in qua sola xpi confes si uocatoe male
 transmigrat. dum deuotis cotidie ad alia capti uatur. Ex quibus apte
 in gemis cons clamat. Uideo inquit in membris meis aliam legem repug
 nantem legimentis meis & capti uantem me in lege peccati. Quae ni
 mirum emigratio iam de lege uenit peccati. ut nulla sit alia euadendi
 uia. nisi quam ipse demonstret. In felix ego inquit homo quis me libe
 rabit de corpore mortis. tum fidenter continuo infert. Gratia inquit
 di pi h m xpm. Sed misera quae ab hostib; & psecutorib; suis inter angus
 tias pregnantium moris. in extremis male fessa deprahenditur. Unde dicitur.
 Ut inquit pregnantib; & nutrientib; in illa die. Sequitur. Uiae sion lu
 gent eo quod sicut qui ueniant ad sollem nraatem. Omnes portae eius des
 tructae. sacer dotes eius gementes. Uirgines eius squalidae. & ipsa
 oppres sa a maritudine. Lam itaq; praemisso genere. transit ad singu
 larum species p sonarum. quatenus dum & genus p species diuiditur
 & species redintegrantur. in genere ueluctus amplior multiplicatur
 crescatq; dolor. & quia placuit prophetae threnos lege m & nico com
 ponere seculari eloquentiam disciplinae figuris interdum ornat
 ita ut mox p metaphoram p pri & aetern lege rethorum sermonis reddat
 Hinc quoq; Uiae inquit sion lugent. Non quod uiarum quibus nullus
 est sensus quae deesse ueluctus. sed quia poterant luocum exacare transe
 untabus lugubresq; uideri. eo quod non sint qui ueniant ad sollem ni
 tatem eius; & nec mirum debet uideri si uiae sion lugere dicantur
 cum & in arses dans legem. esse & ad uocet caelum & terram. Ad ten
 de caelum. & ad terra uerba eius mei. Ac deinde isaias. post preua
 ricationem eius dem legis eos dem rursus reducte in testi monium.
 ut cuncta elementa cognosceant iuste dñ in uita one mandatorum suo
 rum ad uita cum diam con citatum. Sicque uire lugere uiae sion planguntur.

S
S
S

quatinus iuste di offensa contigit se eodem in populo intellegatur. & tabu-
larum quadrata intromittitur species secūm anagogen. quod del & h
littera sonare dicitur. Del & h namque. tabularum inter praetatur
Quarū deniq; officio ecclesiae domus conexas. quadrato consurgit
culmine. huius quotiens irasione intus fons uel suis exigentibus scul-
pis replatur amaritudine furoris dī. merito lugent uiae portae des-
tructae iacent. sacerdotes gemunt. uirgines squalidae deplorantur.
ut totius tabulatura domus quaternario designata numero concus-
sa uideatur. De quibus plane uis. idem longe superius p̄ ph̄sa dicit.
Stare in uis dī uide. & interrogare uias dī. & ut alii codices habent.
de uis dī. quaesit uia bona & ambulate in ea. Ne forte oberrare saua
idcirco non solum stare iubet. uerum & uideri. deinde interrogare
uias semper nas. idē patri archas & p̄ ph̄sas quaesit uia bona sicque
ambulare in ea. Nescitur in merito uias dixerim eos iure appellent.
p̄ quos ad uiam ueram q; peruentur uiam. Ut sicut lux sunt sc̄i predi-
catores dicit aliusq; xp̄o nominibus sublimati. ita sint uiae superne
sion ac portae inter praetati. Unde & a quo dam poctarum prima cre-
dendi abraham appellatur. quae sane uiae quotiens deficiunt. & non
sunt qui ueniant ad sollemnia caelestis patrie. lugent & gemunt. praet-
eram quae portae destructae uidentur. ita ut nec ipsi qui officio
dicuntur posse introeant. nec alios introire permittant. Ululat
ergo propheta quod uiae sion lugent. ululat. & portae quod destruc-
tae iacent. Quarum unum erat officium p̄ ueniendi ad uiae gaudia. sic
unus ploratus & luctus diram ad poenitentiam. Deinde sacerdotes
gementes dicuntur. uirgines uis squalidae. quatinus squalor respon-
deat ad destructuram portarum gemitus ad luctum uiarum. Sicuti
& uirginitas recte sacerdotio copulatur. eo quod sint regale sacerdotium
omnes. sacerdotium quoq; non minus castitati aptatur quam & uir-
ginitati decous. quibus consueti pratis gradibus. dignonontam eorum
plangitur uita quam & sequentium reproba in filis deploratur.
Unde omis replata amaritudine generaliter conquiratur. iuxta quod
dictum est. quia si compatitur unum membrum. compatiuntur
omnia membra. Praeterea si sint qui ueniant corporis gressibus ad

ecclesiae lumina pauci admodum in consuetudine usque ad cornu altaris
 dei. quae eius festiua concēbrent gaudia. dū portae destructae sunt. & uiae
 spinarum sordibus repletae uacant. Sacerdotes pro culpis gemunt. uita
 orum foeditate uirgitas squalor. Eisdemque malis anima repleta lugēt . . . moralit̄
 ingemunt cum olim ab ite uirtutes quia non sunt qui ueniant ad sollempni
 tatem eius sponso sibi sublato. Sponsus autem animae mox offendit.
 cum anima de arce supernae intentionis ad exteriora post lapsum acti
 ones seclerent. Unde uolens mox solito effectus prioris uitae recuperare
 ut ad interna gaudia caelestia occurrant sentiat quod non sunt qui
 ueniant ad eius uocem sollempnitatis gaudia. Sollempnitas ergo ipsius
 est in anima caelestis uitae fructio. ad quam per contemplationem prius
 ingressa digne non modo sion. uerum paradisi anima uocabatur.
 Cuius nimirum uiae lugēt effectus uidelicet. quia non sunt ingruen
 tes; malis qui ueniant ad sollempnia diuinae contemplationis. eo quod
 & portae quinque salicet sensuum destructae iacent. Nam sicut sunt
 portae moras. ita & iustitiae. De quibus sanepertis. Aperi tē mihi
 psalmus inquit portas iustitiae. & ingrediesus in eas. Deinde confite
 bor dño haec porta dñi iusti intrabunt per eam. & isaiaas aperite portas
 & ingrediat uirgens iusta. Quas dum angeli aperuunt. non ille iudeo
 rum abiectus intrat populus. sed gens fidelium turmaeq; uirtutu.
 Quas nullus ingreditur. nisi qui de portis moras uitiorum salicet ele
 uatur. ut ad uirtutē & omēs laudes xpi in portis diuinae contemplationis.
 Sed quia mors ad nos introiit per fenestras nostras. squalor uirginitas ani
 mae. & regale nrm gemit sacerdotum. dum replemur per uirtutibus
 uita amaritudine delictorum. & ideo primum egrediamur de por
 tis moras quae se ualere nequeunt aduersus apostolum. deinde por
 tas per quas mors introiit sensus uidelicet nostros rursus aedificemus
 interrogantes quae sit uia bona dei uis dñi. quia sunt uiae quae uiden
 tur hominibus bonae. quarum nouissima demergunt in profundum
 inferni. Idcirco & simultae sunt uiae. multaeque in uiae. una semper
 in capite tenetur. per quam solummodo iusti ingreditur ad uitā
 & pergunt per eam. facti sunt hostes eius in capite. inimici illius locu
 plati sunt. quia dñs locutus est super eam propter multitudinem

Iniquitatum eius. Paruuli eius ducti sunt in captiuitate. ad faciē tribulationis.
Quaerendum quando uel ubi dñs locutus sit sup eam. aut quid locutus sit.
Neforce ideo talia eis contigisse aliquis dicat. quia dñs locutus est. quod
multas scripturas in locis ita simpliciter dictum reperies. quasi dñi
sententia praescribere aliquē uideatur ad id quod inferatur.
Sed non ita intelligendum. alioquin dñs iniustus uideretur. Nam de hac
sententia legimus in deuteronomio. quod praeciperit moyses stare ru-
ben & eiasq; tribus sup montem hebal ad maledicendum. si dñi nolu-
erint audire & custodire mandata. Sicuti regione alios ad benedi-
cendum. si obedi erint nec declinauerint ab eius praecceptis. Inter
quae nimirum maledicta si nolueris audire uocem dñi dñi inquit
ut custodias & facias omnia mandata eius. tradat te dñs cor ruentem ante
hostes tuos. & dispergas poma regnae terrae. Opprimarisq; uiolentia. nec
habeas qui te liberet. filii tui & filiae tradentur alteri populo uiden-
tibus oculis tuis & deficientibus ad conspectum eorum tota die. nec sit
fortitudo in manu tua. fructus terrae tuae & labores tuos come-
dat populus quem ignoras. sisq; semp calumniam sustinens & oppres-
sus cunctis diebus. filios generabis & filias & non frueris. qm̄ du-
centur in captiuitatem. Ad uena qui cecum uersatur in terra ascen-
dit & super eritq; sublimior. tu aut descendens & erit inferior. Ipse
erit in capite. & tu eris in caudam. Hoc totum quare dixerim. quatin-
ex hoc intellegeres quid dñs uel quale locutus fuerit sup iniquitatem
hierusalem. non ut prescribere eam ad culpam. sed ut monendo reuo-
casset. Quod quia noluit obedire haec omnia iusto dñi iudicio accidisse que
ppheta lacrimabiliter deplorat. & nihil eorum; ppheta uerbis quae
moyses minatus est in aliquo defuisse. Propterea HEE ut reor huic
capitulo pponitur. HEE. Si quidem. ista interpretatur. & est sensus
quae relaxatum uel demonstratum est quod dista sunt iudicia adimplenda
quae moyses olim si peccata uisissent dño cominabat. Unde quotiens in hac
hierusalem praesentia uidelicet ecclesiae talia contigerint delictorum iu-
dicia ualde ingemisendum quia sunt hostes eius in capite. scilicet
aethioci. aut pagani sicut in multis iam cernimus ecclesiis. certe
aut mali & pessimi xpiani. qui non minus & ipsi hostes iure sunt appellati.

Et locupletantur inimici facundia disputandi. cum sit multa intelligentia
penuria in ueris quam sepe ecclesiis afficit. Intantum ut de his qd propheta
minatur iudicium accipiantur. Mittamini eis non famem panis. neq;
sitim aquae. sed audiendi uerbum dñi. Quod cum collitur qui a gladii
sp̄s sci est. recte hostes heretici uidelicet & ipsa uersa ecclesiarum dñi
fiunt in capite. & de scripturarum sc̄arum dogmatibus locupletantur
propt̄ multitudinem iniquitatum nostrarum. Deinde canes muti quia
non ualimus latrare. ordo doxam iudelicam fidem defendere. aut
plebibus debitam eruditionis doctrinam impendere. paruuli ducunt
captiuam ante faciem tribulantis. Ergo quia paruuli sunt in doctrina
non habentes rectores & defensores ecclesiarum. qui sollicitudinem
& curam gerant phis pastoralem. ducuntur aut ab inuisibilibus captiuam
aut certe a uisibilibus non minus in errorem. quam & ad flagitia uit
orum ante faciem tribulantis. Ita ut & in lecta habeant a quibus du
cantur uinculis delictorum suorum constricta. & eant iam ante
faciem tribulantis. & si in uita ne possint redire aut de sub uigo se ex
cutere uitiorum. Infelix nimum & ualde deluganda iuxta morale
intelligentiam. Anima nostra captiuitas. quando hostes sunt iam. : i. a. ecci
in capite libertate xpi amissa. & inimici maligni uidelicet sp̄s denris
locupletantur; fortiores. Unde pie monemur. Susps inquit scrip
tura potestatem habentis & conderit sup̄ te. Locum tuum ne dimiseris
Nunc quoniam non suadentes misera infelixq; anima prius audisset hos
tes. nequaquam in capite essent. Deinde paulatim usu uitiorum
exerescere. denris iam malis actibus contrarios ipsi aduersari locu
placiores. fortioresq; fiunt. ita ut nisi auxilio dñi effugere ualeamus.
Sed quomodo effugere possimus. cum pius dñs nris irritatus malis
iam propt̄ poenam peccati. & iniquitatum nostrarum uindictam ista
locutus sit. qui semel loquitur iuxta iob & id ipsum non respicit
Utrum tamen non adeo desperandum. neq; & conluctatione cessandū.
quia non nisi paruuli aut imbecilles. certe aut negligentes ista cen
captuantur. Quae nimirum captiuitas ualde horrenda. cum &
traheris multis in rebus laqueis. ne ab his deflecti. aut cessare queas
ante faciem tribulantis. quae male cepisti. Uides namq; quod ducens

Interdum & sentis a quibus minaris. nec tam reluctare praevales nec resistere. donec miserante deo disrumpantur vincula rursus & solvatur captivitas.

Intellegit p̄fecto quaedam dicitur. qui cum quibus infirmatus talibus se inveniit uinculis. cum uolens se nec ualens expedire. Contra quos deservit iam poena peccati. & hostes de suis locupletiores facti uiribus. obpugnant tantum in capite. ut ali quando & ipsa boni intentionem polluant. Deinde tanto eam plenius possident. quanto & p̄ initium dominantes tenent. Nec non & longior usus atque carnis oblectamenta sepe preclunt. & in licunt animam renitentem. Iuxta quod p̄ salomonem in uerbis dicitur.

Qui seruum suum a puertia nutrit in deliciis. postea sentis & eum contumace. Carnem uolens carnalesque affectus ostendere. a quibus uix aut numquam nisi graua ad liberamur. & tanto difficilius & durius. quanto & prauegmen. quasi superiores in capite fortioresque dominantur. Egressae a filia sion omnis decor eius. facti sunt principes eius. uelut arces non habentes pascua.

Ubi uau p̄ ponitur quod inter praedatur. & ut sit sensus. quod ista superius praemissa. & ex quae nunc dicuntur. de reprobatione ueniunt uindictae.

Ideoque p̄ tam litteram qua sub una copulatiua coniunctione. duae iudiciorum dei adnectuntur sententiae. Obsessa quippe hierusalem exterius omne decorem pulchritudinis suae atque iocunditatis perdidit. intrinsecus rebus expoliatis. temploque & sacerdotio destructo. Ipsa quoque fame ac pestilentia laborans. nullius ope sustentabatur. Et quod principes eius & rectores disolutis uiribus. ut moyses ex p̄sagio in suis maledictis praemiserat pauido corde non defensionem ciuium sed fugam. non habentes pascua xpi ante ultimam hanc captiuitatem quem peremerant. in erant corpore meditabantur.

Mi face autem egreditur omnis decor a filia sion. scilicet ecclesia xpi. quae uere non modo filia. immo & sponsa nun cupatur. De qua sane in canticis. Ecce tu pulchra es sicut amica mea. ecce tu pulchra. oculus columbarum. & paulo post. Tota pulchra es amica mea. & macula non in te. Egreditur autem omnis decor ab ea. quando heresi eorum rabie deprauata. fides intus eorum perit. De qua recte fide. in psalmo cantatur. Confessionem & decorem induisti. amicus lumine. Sed tunc omnis egressus decor ab ea iure plangitur. quando arces eius pastores iudicatos & rectores non inuenientes pascua uitae in sacris uoluminibus uadunt.

Uau
6

absq; fortitudine cibis diuini. quocumq; eos error impulerit ante faciem
 subsequens. Ut qui minare gregem sibi commisit sum ante se ad pasua scæ
 uitæ p̄termittunt. nec ipsi inuenientes iam minimi effecti. digne
 impelluntur ad errores. Quædunt absq; robore uirtutum ante fa
 ciem eorū capti uati. quorum finis est interitus qui a terrena sapiunt.
 Omnis enim decor in uniuerso ordine ecclesiastico. maxime tam in sacer
 dotibus xp̄i & ministris sacri altaris. nec non & in uirginibus que supra
 iam squali d̄ memo ratur. A quibus tam omnis egressus pulchritudo uel
 decor iure plangitur. quando non minus rectores ouium & ministria
 rum. quæ & uirgines fide qua e p̄ dilectionem operatur intus fons uel
 expoliantur. Nullam gerentes curam pro cultu pietatis. nullam que
 sollicitudinem sc̄arum uirtutum. ex meditatione diuine legis. sed luxu
 uoluptatum suarum puaria scelerum suorum desideria iuxta sug
 gestionem cogentis hostis abducuntur. Cuius periculi malum eos maxi
 me respicit. qui in loco regimini constituti. potius secularia deside
 ria. quæ mandatorum uestigia sectantes non solum se quam & alios
 suis exemplis & negligentia p̄emerunt. A quibus rationale iudicium de
 perit. uestimentorum gloria prauis actibus obfuscat. Sic & anima
 malis in lecta moribus decorem suum reliquit. quando p̄ incuriam
 cogitationum suarum. uirtutum p̄didit ornamentum. Nec eis subue
 niunt principes sui rationales. scilicet animi sui motus. uel sc̄arū scriptu
 rarum doctrinae tractatus. In quibus resistere debuit p̄sequentibus
 se inimicis ac minantibus. Utrum magis defecto uirtutum robore. suis
 adstricta delictorum nexibus. p̄pellitur in foueam æternæ confusionis.
 Et recordata ē hierusalem dierum afflictionis suæ & preuaricationis
 omnium desiderabilium suorum quæ habuerat adiebus antiquis. cum
 caderet & populus eius in manu hostili. Non ad consolationem. sed ad dolo
 rem magis & lucam recordata dicit hierusalem cum caderet & populus in ma
 nu hostili. omnium desiderabilium suorum quæ habuerat. Quia hæc ē
 p̄fecta ultio. ut non minus doleas p̄ bonis quæ habueras ab hostibus direp
 tis. quæq; p̄ malis quæ & toleras ab eis dem sine ulla consolatione abunlatas
 & hæc est. *Zai*. quæ in principio notatur. *Zai* ergo littera. hæc sonare d̄r.
 Ut sit titulus dictionis. quod hæc sit diuina peccatorum p̄fecta q; ultio.

Zai §

§

§

longedum a legis latore iudeis repromissa cū caderet in manib; hostiū quā mul-
lus futurus esset eis auxiliator. Immo uiderē eā inquit hostes ei; & deriserūt sabbata
taei; Quid nos usq; hodie facim; uidentes otiosa & supuacua sabbata iudeo-
rū deridemus. Qm̄ eū inquit requiescere uerarequie debuerant pimentes
amiserūt. Et haec ē ut diximus p̄fecta delicti touūrecompensatio. Primū
in manibus hostium cadere. deinde eorū dari non solum dierum afflictio-
nis iugiter sed & p̄uariationis. Nec non omniū desiderabiliū bonarum rerū
usus inhiare. ut de afflictione nouis cottidie nascat̄ dolor. De p̄uariatio-
ne uero merorū confusionis. & de abusu bonis semp̄ innouetur ardor in remedi-
abilis concupiscentiarū. porro & de officio sua religionis oppropriū ecdesi-
sio int̄ affligentes se ut inferēdire crudelitatis. Quid putas int̄ tot angusti-
as quid reorū dari poterat gens illa dierū quando egressa ē de aegypto cū sig-
nis & mirabilib; quando eis d̄s duxerat & comeditneris. quando colum-
na ignis p̄cedebat in nocte & columna nub̄ in die. quando fluebat eis manna
de celo & castris angelorū erat exercitus. ut multa cetera & huiusmodi
fac̄ta huius populo que legunt. Quid putas omniū eorū desiderabilium
cū recordarent̄ quantis poterant doloub; p̄grauari. luxta sp̄italē uero
intelligentiā ierusalē nr̄a cū sepe intueat̄ quod cadat populus ei; in ma-
nibus hostiū & reorū datur dierum p̄uariationis nr̄ae atq; afflictionum quibus
impugnāmur ab hostib; quid uidet̄ quantum imminet luc̄tus & gemitus.
Cū ergo alius p̄ supbiam alius p̄ auaritiā alius uero p̄ luxuriā corruit
in flagitia. Nec non & p̄ mundi oblectam̄ta carnisq; desideria. Cum mul-
tis cottidie cadere conspiciat in manu hostium inimicorū. quid esta-
mas sponsa xp̄i. Inter tot miseriarū nr̄arū scelera & dampna quantam
suis electis pro nobis adhibeat lamenta. quantasq; lacrimas. dem-
de cū reorū datur caritate perfusa omniū desiderabilium quonobis in cae-
lestib; s̄ data omnium scōrum consortia unde & nos plabim; & ipsa pe-
regrinatur queso quanto merore afficiatur. cogitare non piget
praesertim cum & solem nitatis nr̄ae atq; sabbata festiuitatum non min-
uiolant̄ a nob̄ quā & ab hostib; derident̄. nec non ubi ut quisit̄ d̄s nr̄.
frequentē querit̄. Unde unus scōrū fuerunt inquit nihil lacrimae meae
panes die ac nocte dū dicit̄ mihi cottidie ubi ē d̄s tuus. sc̄dm̄ moralem ue-
ro intelligentiā anima tunc dicit̄ sero recordat̄ omniū desiderabilium suorū

in hostiū in
miorū

cum conspiciat se undique ab immundis spiritibus artari & in manu hostili omni affectus
 cordis sui corrumpere. uel quicquid in ea stare securus uidebat. / omnia sibi
 prouocatae demonum in ruinam uoluntate diuinae. Tunc quippe pre
 uaricationis facta omnia occurrunt tunc afflictionis pessime quae per multa
 oberrauerat facinorae recordatio. non ad suffragium consolationis. sed ad
 augmentum penae occurrit iuxta illud quod scriptura testem ponit in inferno
 dictum. Errauimus ergo a uia ueritatis & iustitiae lumina nobis non lux. Sol non est
 horatus nos. lac factus est in uiam iniquitatis & perditionis. Ambula uimus in
 as difficultes uiam. uicem dominum ignorauimus. quid nobis profuit superbia aut quid diuitia
 rum opulencia conculcit nobis. / Transierunt omnia illa tanquam umbrae mortis
 in malignitate nostra consumpti sumus. Nec dubium quin derident ipsi maligni
 spiritus otium quod nos legentes in ualide ducunt per praesentis uitae spatia idcirco
 consequuntur. Uiderunt hostes & deriserunt sabbatae. Hostes enim sabbata
 uidentes animis tunc currunt. Cum maligni spiritus ipsa uacationis nostrae otia ad
 cogitationes illicitas pertrahunt. Quod ualde monachis precauendum
 ut his qui scilicet actibus uacare uidentur. Ne forte uanis occupentur studiis & eorum
 sabbata non solum ab inuicem non probentur iudice. uerum derideantur ab hostibus.
 Nam unaqueque anima quae remota ab externis actionibus seruire deo creditur.
 eo magis totum otium cogitando in illicita famulantur. Quae si de uanis cogi
 tationibus nostra sabbata derident. / per amescendum ualde quid de his agendum
 qui sub ipsa uita otio etiam uaria flagitia committunt. Unde si uacare uolu
 mus. solidum uacem iuxta illud. Vacate & uidebitis quoniam suauis est dominus beatus
 uir qui sperat in eo. peccatum peccauit hierusalem. / propterea instabilis
 facta est. Omnes qui glorificabant eam spreuerunt illam. Causam uindictae
 in principio expressit huius sententiae. quia ob magnitudinem scelerum hieru
 salem illa quae in seruitutem genuit filios transmigrationis promeruit exci
 dium. Sed quod notandum quod peccatum peccauerit tam nefandum ut pro
 omnibus hoc unum imputetur ei ad damnationis cumulum. Hinc patet quod & dominus
 in euangelio de iudeis. Si non uenissem inquit & locutus fuisset eis. peccatum
 non haberent. Quid est quod dicit peccatum non haberent. numquid sine pecca
 to erant. antequam christus ad eos uenisset. quid hoc ut stultissimum dixerit. sed
 est magnum quoddam peccatum quod peccauit hierusalem. & quod qui a christo uenit
 & locutus est eis iudei habuerunt. & non de omni peccato dictum accipiendum.

1

HEIH

uenit

peccauit

Est autem aliquod peccatū quo tenent omnia peccata. quod unus quisque si non habeat dimittant eicuncta peccata. hoc est plane peccatū incredulitatis quo gentes illa semper fuit dōcēta idola colendo quia in xpm credere noluerunt. qui propter eā credit ut crederetur in eū. Quod si sine peccato si non uenis scilicet que non haberent. Aduentū quippe peccati; quantum credentibus salutaris tantum non credentibus exitabilis factus est. Unde dñs uidentem ciuitatem illam fleuit super eam. quia si cognouisses inquit & tu ut sub audiat fleres. Deinde causa sui flētis denuntiat. Non relinquent in celapidem sup lapidem sup lapidē eo quod non cognoueris tempus uisitacionis tuae. Quod quia non cognouit hierusalem licet semper idolatris exacerata & incredula idcirco instabilis facta ē & non est in celapidis sup lapidē derelictus. & omnes qui glorificabant eam spūer illā quia uiderunt ignominiam eius. Iuxta illud isaię. Populems qui te beatificauit. ipsi te decipiunt & uia gressu uiciorū dissipant siue conturbant. Volens scribas & phariseos ostendere quos idē pphā exaceratos appellat non magistros. Nec non & sup inlusores qui propter munera que excecant & uia sapientes. Nō solū peccatores in populo non corripiebant uerū p diuicijs atque suis commodis magnis efferebant laudibus. Et hinc e contrario plebs delinquentes beatos uocabat eos & columnas domū dī. Accēra que solent adolatorum proferre. Ipsa inquit gemit & conuersa rērorsum. Formā exprimit eorum quicapti uant. quod dum eunt ante faciem subsequentis. frequentē rēros picunt dolentes ad solū patriae. Dulciora ea que rēros cogitantes ac gementes suspirant. Ceterum iuxta anagorā quotiens nrā hierusalem aliqua depra uatur heresi in suis mbris quia peccatum instabit puagatur & nulla soliditate fidei ubi ut ubi figit. Et quod quia uidebat fundata sup soliditate p xpm quae xps est in eo uoluit p manere. Quos qui glorificabant pleio affectu cum uiderunt ignominiam eorum detestantur & conculcata ab orthodoxis uerisq; catholicis. spernunt & detestantur eos cū ab oruerint quod conuersis rērorsum. Sed quia NITH. huic saphico preponit quod uita in p rēatur querendum quomodo recte in principio uita p rēculat ubi non aliud quā exitum & pena peccati denuntiat nisi quod finis huius lamenti quid inuenerit designat cum a principio huius operis non alius quā prophā gerit & loquit. Nunc autē quantum ad trophologam attinet & anime uitae post lapsum criminis postumula. post captiuitatē non sēp in babilonem id est in confusionē uiciorum intendere

a dexteras tenebras ire. Immo rorsum ad lucem respicere. & ad patriam
 de qua longe captiuam ducit gementis iugiter suspirare. Nam de peccato perfidie
 contigit quod infelix fit instabilis & per diuersa rapit. Alioquin si suppetra
 uirtutum fixos haberet gressus. Nequaquam eam uis uentorum uel temp
 tationum flumina desiccatione fidei suae depellerent. sed non nunquam
 euenit ut anima plena sordibus atque despecta pro sua confusionis igno
 minia respiciens rorsum ad ea que amiserat ut sero in gemitu. Et haec
 est uita de tenebris ad lucem respicere. De confusione peccatorum id est de
 babilone ad illam caelestem hierusalem licet rorsum ingemiscere. & de uirtu
 ad uirtutes gressum deflectere. Non enim semper malum est rorsum redire uocem
 quae post tergum monentis audire sed inquit ista uis facit dicens. & erunt in
 quit oculi tui uidentes preceptorem tuum & aures tuae audientes uerbum
 post tergum momentis. quia profecto nos a tergum dedimus pius ac de
 mens dominus non dedignatur reuocare nos de post tergum nostris exasperatissima
 lis. ut ad eum quasi rorsum faciem conuertamur & unde cecidimus redea
 mus. Hinc sane angelus in apocalypsi iohannis. Memento unde cecidisti
 & age paenitentiam. prioraque inquit operatua fac. Et hoc est rorsum
 anime ingemiscere ad eum peccata diuina aliam caelestem redire. Plenaque caritatis
 opera adimplere. Nam & maria cum de domino dubitaret resurrectioni se
 gressu prospiciens in monumento licet ad agelos in albis sedentes intende
 re. donec rorsum respiceret ihm quem querebat minime inuenit. Hinc
 quae euangelista. Conuersa est inquit rorsum & uidit ihm stantem. Retro
 ergo stabat saltem eam ut post tergum moneret quae illa auersa erat. Conuer
 sa uero rorsum gementis. mox uidit quem querebat. quem cum iudaeis pri
 us mortuum credebat. Sic quippe hierusalem illa que peccatum peccasse im
 pietatis plangitur quia multa ex christo recognoscentes & credentes rorsum
 ad eum ingemiscens mox eum in lege quem mortuum aestimabat inuenit.
 Qui uero ad dexteras in uultu nihil tenebras de creuor usque hodie huc illuc
 quem instabiles haec sicca important ignominiae suae signum & semper captiuam ad
 babilonem salicet in confusionem trahunt. Unde ut magis anima tandem expugnare.
 Noli queso licet in profundo malorum dimersa conuolueris. rorsum ad ea
 que omisit uirtutum opera suspirans memento unde cecideras. Quod si
 queris unde sane de caelo ubi nostra conuersatio est legitur. Unde paulus.

Nra inquit conuersatio. Incaelis est. Memento quonomen tuū quando
ad bapostimigratam intrastideras. & in libro uite diligentius conscribendū
transmiseras. Quod sic cadisse ^{te} cognoscis nomenq; delictū tuū ingruen-
tibus malis existimas. Si nihil aliud quā tenebras mortemq; ac totus inten-
dis rērorsum respice conuersus. & audi uocem te post tergum monentis
gemens. Excor qd̄ in exitum abiit in salicā adstantem inuenies. quem si
sequi non desieris fide ascendente ad patrem eandē uitā illuc unde corru-
ras repositam inuenias. Sordescit; in pedib; ei; nec recordata ē finis sui
Deposita est uehōter non habens consolatorē. Ceptū seruat lucē tum qd̄
instabilis facta ē ierusalem nimis. & ideo more sumpuantium sordesci
plorat abere in pedib; Non qd̄ ad litteram solum modo eam lugeat
tantis prophēa. eo quod sordidos gesserit pedes qd̄ frivolum satis uide-
ri potest. sed quia scdm̄ interiorē hominē pollutos habeat gressus. Un-
de sordet inquit; in pedib; ei;. Habuit autē & sinagoga pedes suos. eos sui
delicta quicquam efferre. Debuerant puam quē xps̄ est ad omnia uirtutū
inacamenta; in quib; p̄fecto quia sordescit; erant. scelerata scilicet & delicta.
Non est recordata finis sui. Idcirco deposita ē uehementer de folio
regni. ad dignominā tante captiuitatis. Dupliciter namq; illam plangit
aut tripliciter ut quia tanta contra dñm̄ gens illa commisit piacula ut quia
p̄ his in p̄sentiarū sine fructu poenitentiae tam nefanda p̄culit discrimi-
na. Deinde qd̄ grauius ē post flagella quia noluit ad dñm̄ redire atrocio-
ra sibi adtraxit sp̄plia. Hinc quoq; non est inquit recordata finis sui
finis autē legis ad iusticiam xps̄. & inde est omne quod sustinuit quia
noluit recordari ut recuperet qui finis est nominis ei; dem legis ad gratiā
quā & totius consummationis sc̄li ad p̄fectionē. pro quo tantis p̄pessa
malis iuxta eandē p̄pria sua uocē mentē exclamat dicens. Uide dñe af-
fliccionē meam qm̄ erectus est inimicus m̄s. A principio namq; huius
fletus usq; ad hunc locum lam̄ orationes sunt prophēae ac uerba
Abhinc autē iam ipsa sua incipit deflere delicta ut retributionis suae
supplicia. & ideo reor qd̄ iure th̄a littera preponitur. Th̄a quippe
bonum in p̄tatur. Bonum inquit p̄phēa quod humiliastime. Ergo
humiliata ierusalem in omib; uehōentē iam non p̄phēam sustinet
plorantē. sed ipsam cum ingente lucē tu exclamat dicens. Uide dñe

IHEI

: uehe

afflictionem meam. Ad dandum ore iure dico uult iudicandum excitare
 ad zelum & odium hostium. Quia erectus est inimicus meus. Nec fiducia con
 orate in superbiam eo quod non tuum factum iudicio in me iudicet sed suis depu
 rat uiribus suaque laudat numina. Idcirco uide primum afflictionem me
 am crudelem & non facinorosa pro quibus ista patior. Deinde quod erec
 tus est contra te inimicus meus. Misit itaque autem nra hierusalem sordes gestat
 in pedibus; quia in huius uitae solitudine nemo sine squalore incedit uitio
 rum. saltem in pedibus quibus coram premim. Unde & dñs in forma hu
 militatis suis traxerit & discipulis: pedes eorum lauit. & ad inuicem nos la
 uare iubet ut intellegamus disciplinam humilitatis in hac puluere uita
 quam nemo sine sordibus ambulat. Propterea & alibi aptis excutere de pedi
 bus puluerem iubet. Quia quauis speciosus dicantur pedes iuxta aptim
 euuangelizantium bona. euuangelizantium pacem. Apostolos uolens
 intellegi uel apostolicos uiros quorum uixit dñs. Idcirco pedes lauit. ut
 pulchri essent & mundi ad predicandum ut in toto terrarum orbem mundi
 ac speciosi discurrerent breuique doctrina xpi mundum implerent.
 De quibus plane predicatores xps ad sponsam in cantibus. Quam pulchri
 sunt inquit gressus tui in calcamentis tuis filia principis. Qui pulchri
 quidem preceptorum discurrerent alius eadem membris ducantur prescan
 do conlaudantur. Non sui nuditate arbitrii. sed munitione atque pro
 tectioe diuinae reparationis. Ex quo & gressus conlaudantur pulchri
 in calcamentis & calcata pedes in preparatione euuangelizantium pacis esse iubentur.
 Alioquin gemitu mundi electi plangunt non in merito in presens in presen
 tiarum sacerdotum reprobam uitam & dicunt. Quia sordes sponse xpi
 in pedibus eius. Nec sunt recordati finis sui quia si omnino essent eorum
 culpatores ecclesie ruina non esset. Habent enim & ipsi pulchritudine
 suam sed non illam ad domino quae laudatur. Unde quotiens uenit sponsus
 pulsans ad hostium ecclesie multas eam tribulationibus stimulatam in
 uenit aut securam eam nimis affluente deliciis carnisque occupa
 tam operibus; pro quo hostis ad eam ingressus clausit hostium cordis
 ne sponsi pateat intrandi locus cui dicit. Aperim tibi soror mea amica
 mea colubam eam. Inmaculata meam quia caput meum plenum est
 rore ut caetera quae secuntur. Quibus profecto quam sepe mali sacerdotes

s. inquit

s.

blandiciis delipiti. Nequaquam intelligunt sororem xpi & amicam. Ne
quaquam satagunt eam excitare ut sedulo corde sponsus sui aduentum ingemis
cat. Simplex ut columbam maculata quomaneat. Immo si non uerbis
decalibus & procalibus opere ipsa loquitur. Expoliam uime tunicamea quomo
do reinduar eam. Laui pedes meos quomodo inquinabo illos. Quia om
ni pessima consuetudo uix autnum qua tollitur. Unde doctores expolia
tunica caritatis que sola cooperit peccatorum sordes cor porit ac si puellarum
delicata aliquando pedibus que expoliata. Delectulo qui & si noluit adsurge
re. praua que consuetudinis suae oblectamenta reuocare. Sicque tales
nolunt dilectionis dei & proximi tunicam expoliata reinduere. Nolunt
pedes quos semel de uia angusta subtraxerant per malam deliciarum con
suetudinem & desideria quasi aqualotos cum magna contritione cordis
rursus ad preparationem euangelii dirigere quibus quasi exosa est
iam omnis uilitas & contemptus saeculi. Omnia quiescentium exempla & rigor
atque paupertatis christi disciplina. Quilibet molliter requiescant deiciosi
accurati cute. tam sordes uitiorum gestant in pedibus. Unde sanctorum chorus
plorans. Sordes inquit eis in pedibus eis. Nec recorda est finis sui. Quia
omni non tales finis sui recordarent iudiciorum. numquam sic exorbi
tarent a uia quamuis angusta dicitur. Hinc quoque depositae inquit
uehementer non habens consolationem. Quia & si uident ista res sui
exornata deliciarum in fulis deposita sunt iam in conspectu diuinae ma
iestatis non habentes spiritum sancti consolationem. quia alios consolari debue
rant & ab omnibus releuare angustias. Tropologice uero anima sordes
suis habet in pedibus que uitiorum polluta sordibus thronum caelestis ui
tae perdidit & candorem pristinae conuersationis. De qua bene psalmista
Consurge consurge inquit hierusalem excutere depuluerem consurge
& sede neque enim fieri potest ut anima que fouis exposuerit uias suas tran
seuntibus terris que se sociauerit ac tibi. si sordes habeat in pedibus. Unde
quidam sanctorum. humiliata est ac in puluere animam nostram conglutinata
est in terra uenter noster. A quibus denique sordibus cotidie lauandis sunt
pedes ne forte obliuiscamur finis nostri & deponam ad ignominiam culpa
rum absque ullo intrinseca consolatione. Dicat ergo anima dicat &
ecce talibus sordibus data ut deposita pulueris ac tibi. Uide de ne afflic

tionem meam quam in desinent affligit inimicus. & considerat non peccatū
quid non ut punias. sed afflictionē quā affligor ut liberer. qm̄ creatus est in
micus meus qui non tuus adscribit iudicis quod p̄ualā sed quod liberare
nequeat in sultat. Ex quo proph̄a dauid. Multa dicunt inquit anime
meae non est salus illi in dō ei; Idcirco cum in genti genitu anima nunc
implorat uide dñe & cōque secunt. Manum suā misit hostis ad om̄a
desiderabilia ei; quia uidit gentes ingressas sc̄uarium suum de quibus p̄
ceperas non traxerit in ecc̄lam tuam. ubi uōtū quantū intelligo recte
preponitur. quatinus sc̄i diceat qd̄ principium ruine hierusalem eoz
q; animarum fuit. quia dñs uidit gentes ingressas sc̄uarium suum sp̄itus
uidelicet immundos carnalesq; affectus. De quibus mandarat prius ne
intrarent in ecc̄lam suam. Et adeo qui ap̄imum ingressi sunt in anima
b; eorum gentes immundarū cogitationum. misit hostis manū suam
audacter & potenter ad om̄a desiderabilia ei; Salicet de sc̄a sc̄orum
quibus non licet nisi solis sacerdotib; introire in anno cum sanguine.
Misit quidem manum & abstulit om̄a uasa decous. & profanauit sc̄uarium
dī. Sc̄a sc̄orūq; prostituit deiecit & polluit; quia prius dñs ab inmanita
ten scelerum reppulit ea in quib; habitauerat in t̄ homines. & tradidit
in captiuitatē uirtutes eorum & pulchritudinē eorum in manus inimici.
Conduxit quidem in gladio populum suum. & hereditatē suam spreuit;
Scdm̄ anagogen uero & si pauca premisauimus habet sponsa xpi hieru
salem que est māe nr̄a sua desiderabilia ex quib; non licet edere qui ex
aduersosunt. Acq; nimirum hostis in t̄dum manū mittit. quia prius
gentes ingrediunt sc̄uarium di carnis amplectentes preputium & non
habentes circum cisionem xpi. Malii uidelicet ministri altaris. seu hereti
ci qui magis sc̄iam ad offensam puocant animos oculos diuinae maies
tatis. In quo uis delictis & erratib; misit hostis manum suam ad om̄a
desiderabilia ei; fidem indiuiduae trinitatis contaminans baptisma
resandens. Corpus & sanguinē xpi indigne contrectans. Doc̄trinam
suam corrumpens om̄a queq; uasorum preciosa sc̄lica & oues xpi quas ilu
pus deuastans. Et hoc est principium tanti piaculi. quia indigni dī ecc̄la
ingrediunt. Quod sanen alium illis incapite respicit qui talia cum pos
sent phibere nescierint neq; legunt sed & anima tropologice plangitur

10TH S
S
S

apropheta scilicet que uis quam ingressi quibus non erat licitum eam. adtinge
contaminant; Salicet peruersae cogitationes. & uoluptates praeue. Qui
ingressis. exterminant signum circum cisionis surae quod est signum fidei &
polluitur in circum cisionem mentis. preputio sane tuarium ante professionis.
Tunc itaq; profanato iam templo cordis intus mittit manum suam. de
mū audacter hostis ad omnia ei; desiderabilia & aufer omnia uirtutum orna
mēta. Non numquam uero primum fidem eneruat di que iudicia au
fer. & auros totius maiestatis dei euacuat; Urtiorum incitamenta
mouet. exacuit uirus. Deinde dum mens deliberat pulsantibus uerū
aperiat. quando q; spem immutat. & prospectum rerum inuisibili
um que non uidentur & credunt future poenitentiae spem re promit
at sibi carnalis delectatio iam inlecta. Sicq; quasi securior nima
primum caritatem a promisi sui; expoliatur. Tum omnis fidei ar
matura tollitur & prosternit fortitudo. & ex integro hostis ad omnia
deinde manū mittere non formidat; Tunc itaq; pudicitia corrumpitur uiolat
castitas. gula. concupiscentia archimagirus ille princeps cocorum ex
agerat ut omnis animae muros destruat & inflammēt. prudentiae
oculos effodit iustitiae uestem consandit pacem & concordiam tollit.
ferit mansuetudinem. modestiam elidit benignitatem exasperat;
Adultum auferit gladium scilicet. & sic quasi deinde in matrem omni
bonis miseram animam sine consolatore a nudam in suo sanguine
derelinquit. Omnis populus ei; gemitis querens panem. Dederunt
pretiosa queq; pro cibo adrefocilandam animam; Vide quid profue
rit quod propheta senon plangentem hierusalem planxerit. Nam su
pra in quibusdam suis se planxisse quasi in nobilibus membris laceris
propheta conquirat. Nunc uero iam gemitis recepto uitali spiritu omnis
populus prohibetur. Ad hoc quippe gallina fouet ouas sua suoq; ca
lore quasi sic animant ut formetur omnia in totum ad uitam.
Sicq; spiritales uiri eos coanimare hac con fouere ut plangere consue
uerunt quine se uent cur plangant. Ceterum quanta mala passit
gens iudeorum in fame pestilentiam & dante diuini exponunt libri
& iosephi non taceat historia. Quibus omnis populus obpressus ma
lū gemit pretiosa adrefocilandam animam nullus ē qui numeret;

capitulum

Non quod anima istis alatur cibis sed animam p presentat uita posuit sicut
 animalis quibus inuenitur locus. Spitalit aut recte omis populus lugredr
 quando fame uerbidi patitur. & querens panem quide caelo descendit
 Ad hoc toubus nec inuont pro quo sane malo. uidentes dolent & gement
 quia dederunt queque preciosa pro cibo; Salica caelestia amiserunt
 pro terrenis sompitoria pro caducis; Ad refouendam in quidam
 mam. & non ad faciendam; quia cuncta in presentiaru miseram desi
 deris innumeris & succensam anima refouare quidem queunt saci
 are uero numquam; Hinc quoq; omis populus gemens dicitur
 & querens panem quia praua hominu multitudo affligitur & quasi ex
 cruciati dum non ad uotum presentis uitae dilucis aciocunditate af
 fluens adimpletur; Tropologice uero anima queq; preciosa pro cibo dat
 quando uirtutes mentis in app etia transitoriae delectationis inclinat;
 & refouari animam nitatur dum p uersis suis desideris satis facere
 conatur. Unde omis populus gemens & querens panem plangitur quia
 licet preciosa queque uirtutum pro cibo dederint omis concupiscentia
 rum affectus non satiantur uisu ut gustus coeteris que sensib; & ideo
 si que redierint in trorsus uirtutes ad anima ut ipsa di recreata spu
 unacum omni delectationum multitudine iure plangendo clamare dr
 Uide dne & considera quia factum uilis. Ad si dicitur factus sum ergo
 uili quia manus dni tetigit me; hoc quippe caph. hebreu sonare dicit.
 Manus figit dni cum aut ad puniendam aut ad releuanda supplicia cer
 te aut ad instruendam miseram anima negligente q; eccliam attinge
 rit. Bene uox ad seredens uoces uadit. Uide dne ut supradixim
 non meorum delictoru scelera sed mala & supplicia quibus patior
 & considera tu uiris fabricam quia factus sum uilis. Uilis quippe
 plebs di efficitur quando prauorum numero crescente infra ecclesiam
 non summa & caelestia. sed abiecta quaeq; & terrena sectantur
 Anima uero que prius multis deprauata oblectamentis male glo
 riabatur elata fastu uitiorum cum eam manus dni tetigerit
 mox uilem se factam recognoscat que fuerat prius ad imaginem con
 dita su creatoris. Alquin nisi manus dni eam tetigerit & ad tanta
 humilitatem & gemitum coram suo conditore numquam rediret.

LAMED

: plura

Idcirco non absurde caph. quae manus interpretatur licet tacite prenotatur. & ut intelligas quae dixerim uocem clamoris audi quae sequitur: Quos omnes qui transitis puam. Ad tendite & uidete sicut dolor sicut doloris. Quia ueni ad me & locutus est in die fororis sui. cui lamed anteponitur. LAMED. namque disciplina ut cordis sonat & uidendum si non disciplina sit prophetae talis tantum que peccatorum ut flagitiorum dolor cordisque conuersio. Nam primum pro lamenta & rorsum supra conuersa legitur. Deinde paulatim iam uoces sua clamans quasi ad sensum redierit semel & secundo. Uide dicit inquit afflictionem meam & coeque secuntur. Nisi quod in uno eorum me & rorsum ludens more poetico. Ita quae eret tus est inimicus meus in fine concluditur. In altero uero quae uilis facta sum terminatur. Nunc quoque quasi receptis uiribus de arce mentis nescio quas subiecta sioncul minus altitudine uidens. Quos inquit omnes qui transitis puam & si ad litteram proprium esse dolentium cognoscitur. Tanto laborem suum ceteris censere quanto passionem aliorum minus studuerint intelligere. unde quod magis dolorem suum sentiunt inde & aliorum minus suo coequari consentiunt. Tamen si quae reliqua salua facta sunt coram domino unacum populo non inmetotalia proclamauerunt. Quando & sancta facta deserta omnia efficiuntur destruuntur altaria omnia amata scilicet & holocaustorum templum ad solum usque diruit. psalterium eorum humiliat. Ymnus conticit & exultatio tota dissoluit. Lumen candelabri extinguitur & archa testamenti diripitur. sancta omnia contaminantur & uasaqueque preciosissima transferuntur adexteros. Nomen quoque dei quod grauisimum est super eos quod nominatum erat profanatur. nec non & libri congregantur ad ignominiam sacrilegis. sacerdotes uero ad leuitatem capti uantur. Uirgines inique conserupantur & mulieres in echa patiuntur. Deinde iusticium impus & sceleratis rapiuntur ad exidium paruuli alliduntur. Iuuenes seruitute coronantur & fortes fiunt inualidi. & quod omnium signorum maius est sion ipsa quia de gloria sua repulsa est tradita in manibus impiorum quae eam semper & dominum oderunt. Pro quibus & huiusmodi talibus uideant quibus mens est ad uidendum si potuerit tunc chorus ille sancta quoque ciuitas euolare quando non minus celestia populi

quam a terra simul amittebat prospera & deliciarum oblectamenta. Quam
 uindemia ueritatis iusto iudicio suo omnibus bonis in die ire suae ut locutus est
 in legis suae maledictis & prophetarum eloquiis. Ceterum nostra sion cuius
 iam secundum apostolum in caelestibus est conuersatio. uideamur quomodo ab excelsis
 celi uertice in terris posita suam orbem conspiciat & singula quae diximus
 de illa terrena cuncta in nobis explorata uel cotidie exploranda uideat.
 Unde uociferat ad eos qui transeunt per uiam flens & uulans. Quos omnes in
 qui transeunt per uiam & qui sunt qui transeunt per uiam ut quae est uia
 per quam transeunt. Nisi fecerit de quibus dauid canit dicens. euntes
 ibant & flebant mittentes semina sua. Cuncti ergo electi quamuis uide
 antur multis occupari negotiis agende uitae se impune. Dum quicquid
 agunt ob amorem caelestis cum fide agunt. Deinde per uiam quae est ei
 sequentes uestigia. neque ad dextris neque in sinistris declinantes festina
 dunt. Ad paschales namque uocati de paschalia celebrantes uota.
 Agnum ut uisum est a leges festinantes comedunt. Quos cum inspicit eccle
 sia uia regia gradientes ad patriam ipsa pregnans qui auortit filios
 & generat. multis prepedita paruulorum curis dolens clamat ac ge
 mens. Quos omnes. Non ut eos reuocet & auia. sed ut in uita & ad caritatis
 dona. Ad terdit inquit mente & uideat intuitu dilectionis sicut dolor
 sicut dolor meus. Quia secundum sententiam redeptoris nostri ex euangelio.
 mulier cum parit tristitiam habet. Haec sponsa christi uirgo qui pa
 rit & generat. Nutrit & lactat omnium nostrum matrem in tristitia contristat
 & in humilitate luget. quoniam uidet quod penae omnes in perditionum uadum
 & exterminium uitae. In alius quidem usque ad mortem periclitatur. Ab aliis
 uero parientis persequitur. Alios teneros lactat alios exasperatos uix ad
 uias uitae reuocat. Alios siro dolentes & pigros expectat. Alios precipites
 ut cum suis eant castigat. Ne forte tales hostis extra castram inueniat
 Nimirum quia omnes isti transeuntes per uiam cum sponsa christi in castris
 militant. De qua sane in cantica. Quae est inquit ista quae ascendit per deser
 tum sicut aurora consurgens. Pulchra ut luna electa ut sol terribilis
 ut castrorumacies. Ad quos itaque transeuntes ut ascendentes fit uox ab
 excelsis; membris. Quos omnes attendite & uideat sicut dolor sicut dolor
 meus quia alia quae pro his omnibus ingemisco. Alia quae ab his qui in castris

uiesunt tolero. Aliueroque quia differor ex desiderio sustineo. Pro quibus & alius huiusmodi dispendis uos impleor quibus cor est attendite licet ad brauium supne uocationis uos deuotio indefessa rapiat. Uide & eque sodolorem meum. quia iuxta exemplar quod mihi ostensum est uolui filios quos genui pducere & compaginari. sed ipsi oberrantes ut spernentes aut elanguentes pauci sunt qui expediunt iter p quibus indueris rapior. Infirmor cum infirmantibus & uxor cum scandali zantibus sion uideis tamquam iudeus & omnibus omnia sum facta. Nec tam queo ad meliora uniuersos pducere. Idcirco lugeo indefinenter & iam eos qui peccauerunt & non gerunt paenitentiam. Distendit sollicitudine multa omnium ecclesiarum dei & gaudeo cum gaudentibus fleo & cum flentibus. Propterea obsecro attendite sicut dolor sicut doloris maxime p talibus quia immoror. Extendite oculum ad illud exoroni iudicium tempus. & uide & quoniam in die furoris sui messit metris ut uideauit ut locutus est quod redderet unicuique iuxta opera sua. & uide opalorum multitudinem simul & stipulam cum omni lolio ut quicquid de generauit uero semine tradidit igni in extingubili. Nec tibi uideatur lector absurdum quod praeteritum sup futurum inter praeteritum sumus ex consuetudine prophetarum quia ea que futura sunt apud deum iam facta ut futura sunt. & uideo in scripturis diuinis quam sepe praeterita p futuris accipiunt. Anima uero moraliter uident se pregrauari uitis. Nec tam adeo cecata ut deposita ne uideat alios festinantes cum ingenti desiderio tendere ad supernam patriam uirtutum gressibus. & non dicotendere ut transire uerum & iam euolare consumma celeritate. quibus sunt pennae ac sicolumbe de argentea te posteriora que dorsicarum in pallore auri. Quos cum uiderit bene uiam uirtutum gradientes incedere immo euolare. Anima que libet ut diximus delictorum oppressam alis. Quid putat languens dicat quod si oculis tunc uideat. & cor ut intellegat. Non enim mox gemens licet malis deprauata moribus cum ingenti merore iure clamat dicens. O uos omnes qui transitis uiam attendite & uide & quibus iaceo sauciata uulncribus quibus cruentata malis quibus adstricta uinculis quibusque honorata flagitiorum ponderibus ut quibus debilitata

in lectario cotidie passionibus. Quia iusto suo iudicio culpas ingruentibus
 meis uindemiauit me dñs ut locutus est quando iam pro poena peccata non
 solum amisi bona uirtutum omnia quibus me decorauerat sponsus uerū
 rēror sum abii & in fornide sum mo caeli uerace pēui p fundum. Tradidit
 me quidem in die furoris sui me exacerbatul malis in reprobū sensum.
 ut facerem ea quae non conueniunt. & ideo tantis in uoluta criminib; uos
 om̄s qui presentem contempnitatis uitam nec fixis in eam gressib; nec quasi
 uia etiam aspiciat qui uob uiam qui xps est elegistis. Quae so qui transit con
 siderate si est dolor sicut dolor m̄s. Quae caelestia & sempiterna in lecta ma
 lis amisi & tam dira supplicia in die irae tesaurizauit. Quod si adhuc ali
 quid in uero mentis quasi prognans habere uideor uirtutum & enutrire
 cupio affectus mox audio sponsum clamantem. Ue pregnantib; & nutri
 entib; loquod nec dū meis prograuiata foetib; non dico euolare uerum
 nec incedere ualeo uobiscum. Unde sequit̄. De excelsis misit ignem in
 os sib; meis. & erudiuit me. Expandit rete pedib; meis. conuertat me rēror
 sum. Iosuit me desolatam cotidie in errore confecta. Ergo de celo misit
 se ignem in os sib; hierusalon. sup nam uindictam insinuat. & ille
 forte ignis constat missus de quo in iob legimus. Quod tactas oues ignis
 di qui de caelo descendit puerosque consumpsit. Et haereticis insinuans
 potestates quib; cruciandicos usque hodie potestas datur. Et bene
 in os sib; ignis dicit̄ ut om̄a iudeorum quaecumq; fortia eē uidebantur
 interioris exteriorisq; possessa. flagellis erudirentur. qui per diuini
 ta prius noluerant audire. Sicq; addiscerent cui omni modo deinceps
 subiacere deberent. Unde inquit & erudiuit me. Expandit autē rete pedib;
 eorum. quia eos post uoluptates & desideria cordis eorum. prospere
 usq; ad finē uitae ire non permisit. Sed conuertat eos rēror sum. ut dolo
 res & durissimas sentirent angustias tribulationis pro suis pessimis
 adinventionib;. Quod autē posita ponitur desolata cotidie in errore
 confecta. ipse uisus probat quod cotidie scilicet usque ad finē sc̄ti sem
 per in desolatione iudei erunt in errore angustiarum confecta. sc̄tm
 allegoriam uero ex ipsi illi qui crediderunt ut nr̄a hierusalem quae si
 mul una facta est de gentib;. Merito de excelsis inquit misit ignem in
 os sib; meis ut om̄a uirtutū fortia roborarent̄ intrinsecus in m̄ta.

MEM. S.

S.

S.

missus

iterudiretur diuinit ne ultra idolis deseruire & uariis oblectarētur scilicet
blandimentis & hoc est qd̄ M̄M̄ littera designat. M̄M̄. namque
ex ipsis inē precat̄ur. Ex ipsis ergo domis que per ignē sc̄sps̄ sunt missa
xp̄i eccl̄e in ossib; gratulabunda gemit. qd̄ erudierit eam ad doctri
nam casti amoris & ex ipsis confundit & erubescit errorib; & uitis qui
bus male deseruierat prius. Expandit r̄e inquit pedibus meis & con
uertat me r̄orsum. Nimirum r̄e sc̄p̄ dicationis expandit corā
pedib; dec̄torum dī. Ne irent post uanitates errorum & concupis
centias uitae. sicque conuertat eos ut irent post se r̄orsum. Quod sa
per & apostolis commisit expandere ut apostolica uisuris. Non solum
ut eam queplorat r̄eraherent ad uiam ueritatis. uerum ut in r̄erent
& caperent ac conuerterent r̄orsum. Hinc unus dec̄torum. Ab
omni uia mala inquit prohibui pedes meos. Sed quomodo posuerit
eā desolatam tantis ditatam munerib; ✓ Nisi quod quod in p̄sen
tiarum quasi desolata uideatur eccl̄a. que non p̄sentia bona requirit
sed aeterna. Posita namq; est desolata. ex his omib; que prius sectabat̄
totadie merore confecta dolens & amans. Ex quo sup̄ eam adeos qui
pertransiunt immensas lacrimarum suarum emitte uoces. Quos
om̄s & c̄a que secunt̄. Porro anima peccatis obnoxia dum suis ini
quitatib; ad d̄no non nūquā corripitur. ad se in r̄orsum rediens dum sa
lubri dolore conpungitur. quasi de excelsō in suis ossib; ac simedullarū
cogitationib; ignē uenisse non dubitatur. Pro quo diuinitus aetate
castigatur & eruditur disciplinis diuinis. Et quia sentat r̄e ad con
narum dicozam pedib; expansa uadit r̄orsum abstinendo se ab in
licitas. Luxum uoluptatum suarum pristinum & concupiscentias
in lacrimas conuertit. & tanto fortius constringendo se n̄ ipsam
plangit merore luctus confecta nolens illam presentis uitae noxiā
recipere consolationē. quanto sceleratius p̄ uaria desideria seductus
considerat oberrasse. Vigilauit iugum iniquitatum merum in manu
ei; conuolutesunt & imposit̄ collomeo. Vigilare igitur iugum iniqui
tatum suarum deplorat in manu d̄ni quia compus delate uindictē tan
dem in eam aduenit. Ergo quasi dormire iugum iniquitatis eorum fuit.
in torpore nequitiae secur̄e impuneque quiescere. Sed uigilauit in manu d̄ni.

NVN 5

iuxta quod hic idemque propheta ad domino interroganti respondit dicens quid tu ui-
 des hieronias. Alle. Ego inquit uideo uirgam uigilantem. Cui dominus. Bene
 inquit uidisti quia uigilabo & ego super uerbum meum ut faciam illud.
 Quia nimirum licet nobis torpentibus peccata lateant. uigilant semper
 in manu domini. dum nos ad uindictam iustae retributionis accusant. Unde
 dominus cum neganti. Quid fecisti. Ecce inquit uox sanguinis fristui abel
 clamat ad me de terra. Et conuolutus inquit iniquitates. scilicet tantum pon-
 deris quo premor & impositae collomeo. Quam bene inquam pro tor-
 que aurea funiculo iniquitatis ierusalem collo suo circum datur. & qua
 si uigo premitur. ut uigor uirtutis deficiat quia cum uolum peccatorum
 quem diuturno tempore uariis transgressionibus coaceruauit oppri-
 mere se ad suffocandum & constringere ingemiscit. Unde scriptum est
 in unibus peccatorum suorum unusquisque constringitur. & ideo infirma-
 ta est uirtus iudeorum. deditque eos dominus in manu uide quae donec plenti-
 tudinem in uideat non poterint surgere. Et hoc. NUN. littera denun-
 tiat quod sempiternum interpretatur. Semper enim uigum eorum est.
 & infirmitas preuaricationis atque captiuitas perpetuae damnationis.
 qui sine fine si possent peccare decreuerunt. Porro iuxta mysticos allegoria-
 rum sensus gemit ecclesia. quotiens temptationibus datur in numeris.
 quod uigilauit uigum iniquitatum ei; in manu domini. & ideo hostibus tam ui-
 sibilibus quam & inuisibilibus affligenda in uisus fouisue subicitur. Amis-
 sis quae monilibus; quae ab sponso acceperat. pro ornamentis gemit super ini-
 quitates suas. Unde conuolutus inquit. & impositae collomeo. Et saias qui-
 dem iam olim quod dixerit dominus. pro eo inquit quod eleuatae sunt filiae sion.
 & ambulauerunt extento collo & nutibus; oculorum; ibant & plaudebant
 ambulantes. & pedibus suis composito gradu incedebant. quod ad ufe-
 renda essent omnia earum ornamenta. In quo nimirum torques &
 monilia describit sermo propheticus. quae omnia ad uirtutes referenda.
 Torques quoque quae ad pectus usque pendentes. intelligentiam ac princi-
 pale mentis in corde demonstrant. & monilia quae uno sermone omnia
 significat ornamenta. Quibus ergo ammissis ecclesiastica uiri quia
 muliebri affectu ambulant extento collo & nutibus; locuntur oculorum
 plaudentque tam manibus; quam & pedibus; ut composito incedunt

gradu scilicet tunc et gloriā & alia quam plurima que supra premiserat. Nec dubium quin iugum iniquitatum eorum uigilat in manu dñi a quo iure premunt & trahunt qui secantur expoliarunt uirtutum ornamentis. Unde conuoluit iniquitates in funiculo indissolubili plangunt ab ecclia quod inpositae sint collo ei; suis salicæ & membris forte ad suffocandum. sicut iudam laqueo se suspendisse legitur ut ad supplicia pertrahendum. Undeplorans. Infirmatū inquit uirtus mea. Dedit me dñs in manu de qua non potero surgere. Propterea quod ex terna ultio omib; impijs & peccatorib; in fine calamitatis sit futura. Nec aliquando a cruciatib; sit cessandum eo quod in exteriorib; tenebris impiorū uermis non moritur & ignis non extinguit. Ubi quis semel ingreditur iam ulterius egredi non permittit. Sicut dñs insinuat. Et non exies inde inquit donec nouissimum reddas quadravitam. Id est donec minima quaeque per soluas delicta. Nam superior sententia sicut ex **M. I. M.** id est ex istis que dñs de celo misit conuertit eam ad penitentiam & rorsum. Ita ex iugo iniquitatum quod uigilauit in manu dñi licet ab oculis eius ablati essent iudicia qui athesaurizauit sibi iram in die ire. **NUN** quod semper num sonat impedit. Ut sit sensus quod ius tōdi iudicio qui corde in penitentiā sibi adgregat irā supplicium semper num de qua manu non poterit surgere incurrit. Non quod ecclia presata & predestinata his tradenda sit supplicis sed quia quae cumq; in membris suis acciderint sibi deputat. Idcirco haec tam dira sibi accidisse plangit & plorat. Tropologicus autem patet sensus quod iugum iniquitatis uigilat in manu dñi animae que se uirtutibus & sceleribus subdidit. nisi ea cotidie penitendo coram suis oculis posuerit. Hinc dauid quoque. Et peccatum meum coram me est semper. Voluit quidem ipse e regione uigilare. ut ea fleuibus ablueret idcirco coram se ea semper statuere. & ne uigilans iugum iniquitatum eius quod ipse sibi collo imposuerat in manu dñi. fletis ac gemens agebat. Auert faciem tuam a peccatis meis & omnes iniquitates meas dele. Ne sidicerent. Nolo tua in manu uigilare sed obliuioni tradas. Mihi que semper coram assistant ut puniant fleuibus & uigilem reddant. Sed quia misera interdum anima male secura

uacet. iugum quod sibi contexit Iniquitatū pp̄t in penitentiā cordis
 obliuioni sibi tradidit. Uigilat uero in manu dñi. qui a nullum peccatū
 inultum abibit. Unde & conuolutas in collo ei; mox iustus iudex ini-
 quitates restituit. quicquid obliuioni posuerit ut ferat ipse que sibi thesau-
 rizauit. Deinde ad ultimum traditur in manu de qua quisque se-
 mel ingressus minime poterit surgere. quia dum potuit sempiter-
 na supplicia que presens elementum denuntiat noluit preuidere.
 Abstulit om̄s magnificos meos dñs de mediomei. Vocauit aduersū
 me compus. & conteret electos meos. Nec dubium quin hec plen-
 us in illa extrema captiuitate iudeis accidisse. quando nullus pro-
 phetarum inter eos remansisse creditur. Non sacerdos qui hostias of-
 ferret & non scriba doctus in lege cuius doctrina erudirent. sicut da-
 niel deplorat dicens. Dñe non est inquit in tempore hoc princeps
 nec propheta uel dux neque holocaustum. neque sacrificium. neque
 incensum. Neque locus primitiarum coram te ut possimus inue-
 nire misericordiam. Sed haec melius ut dixi ad illam referunt extre-
 mam quia in hac que sub caldeis accidit. danielon fuisse nulli dubiū
 in eos. Nec non & ezechiel ibidē pph̄etare exorsus est ceterique pph̄e-
 tae eo. Idcirco in extremis subito & uespasiano om̄s magnifici quod
 samech in sinuat ablati sunt de iuda. Samech quippe adiutorium so-
 nat. Tunc ergo om̄e adiutorium ab eis recessit quando non solum om̄s
 magnifici captiui ducti iuxta isaiam. Auferam inquit ab hierusalē
 ualidum & fortem. omne robur panis & omne robur aequi principem
 & quin quagenarium. ac prudentem in facie loqui & eos om̄s quos
 longum enumerare duximus. Uerum post passionē xp̄i om̄s gratia
 & donationes sublatae sunt ab eis quando & iam ipsos angelos damas
 selegim in portas hierusalem transeamus ex his sedib;. Ceterum miseri-
 centia hierusalem quotiens cum q; tribulationib; premitur & angustis
 q̄tionis p̄secutionib; agitatur ut & iam hereticorū impugnatur hostibus
 nec dubium quin plangit dicens. Abstulit dñs de mediomei om̄s
 magnificos meos. In tantū ut legatur quod sepe in toto orbe terra-
 rum pauci remanserint episcoporum magnifici ut sacerdotum quidoc-
 trina sua recte catholicam defenderent fidem. q̄d autē gemit quia

SAMI CH. 6

8

9

uocauerit aduersus eam tempus ut contereret electos eius. quibus nul
la erat fidei defensio ut doctrinarum. Non quod tempus ad aliud contra
hatur. sed culpa exigentibus suis causa uindictae accidisse. Quotiens
accidit. lugens plangit & gemit. Nam secundum tropologiam animas suos
omnes magnificos plangit ablatos. quando sensus ob amos uirtutum
in se sentit captiuos. Pro quibus contra eam dominus uocauit tempus uindic
te cum suum diuinum auferat adiutorium. Hoc sane SAMICH
sonare diximus. Quo ablato mox eam inimicus uitae captiuam as
turet infida & bonae conuersationis in confusionem erroris ducit. Scorum
predicatorum doctrinam & exempla a conspectu cordis ei; pro libi
nem auferens electos mentis conatus conterit. Quatinus eam spolia
tam uirtutibus facilius in terra aliena possideat. Ne per recordationem
sanidogmatum & meliorationem uitae ad statum pristinae conuersatio
nis redeat. Torcular calcauit dominus uirgini filiae iuda ideo ego plo
rans & oculus meus deducens aquam. Torcular itaque iuxta scripturam
sae consuetudinem interdum pultione atque supplicis peccatorum in
dum in congregatione nouarum frugum propensis ponitur atque
tormentis ut est in presentiarum quod hieremias plangens e uersionem
hierusalem ait. Torcular calcauit dominus uirgini filiae iuda. ideo ego
ploro. Quod & isaiam cum dominus quasi celos ascendens ab angelis inter
rogaretur. quare rubrum est indumentum tuum & uerimentum tuum sic
calcantium in torculari. respondisse fertur. Torcular calcauit
solus & de gentibus non est uir mecum. Hoc namque torcular in quo
& malis supplicia & bonis premia calcantur. Solus ipse calcauit
dominus qui nullum habuit adiutorem. Neque enim angelus aut archan
gelus. throni ut dominationes. aut ullus caelestium potestatum
corpus humanum assumpsit & pro nobis passus est & conculcauit. ad
uersarias fortitudines atque contriuit. nisi ille qui loquitur in psal
mo. Saluum me fac domine quoniam defecit sensus. & hoc itaque calcauit dominus uir
gini filiae iuda in die passionis suae ut & credentibus premia non cre
dentibus uero & persequentibus acerui figentibus. ultio perperuae captiui
tatis & supplicia aeternae damnationis manerent. Calcauit ergo hoc
torcular. quia cuncta aduersantia in sua redegit potestate. Sed ui

AIN

torcular

dñs propheta duriciam cordis iudeorum plorans gemit quod calcave
 ritici saluator uirginis filie iuda corcular aduersariae oppressionis sue
 ad liberandum ipsa uero contrario de remedio tormenti sibi tam ex
 tremi captiuitatis quam & p̄p̄tuae dampnationis ingressit & ideo in
 quo & p̄sona ipsius sinagoge ego plorans & oculus m̄s deducens la
 crimas quia factus est a me longe con solator conuertens animam eam.
 Quam longe autem a iudeis factus sit con solator conuertens ani
 mam eorum nos ipsi probamus quid duriciam cordis eorum sepe adgre
 dimur. Quia quanto prope est dñs om̄ib; in uocantib; eum in
 ueritate. tanto elongatur ab his qui fictae querunt eum & nolunt
 recipere ueritatem. Oppido quia xps ueritas est. Et hoc totum est
 quod p̄pheta plangit. seruans m̄sa foram. quia uinea quam ex
 aegypto plantauerat dñs. ipsa uero diu sterilis & in fructuosap
 manet. Dicitur quod expectaui ut faceret uinas & fecit labruscas. Un
 de dñs corcular qd̄ indidit calcauit & quasi pessimis acinis captiuitate
 pessime in uertionis preparauit. Allegorice aut̄ corcular calcauit dñs
 uirginis filie iuda quando eccl̄e p̄ passionem suam om̄s ei aereas potesta
 tes subiecit. Ipsa est namq; uirgo filia iuda ex qua orta est eccl̄a
 quia desion exiit lex & uerbum dñi de hierusalem cui calcauit dñs
 corcular solus pessime oppressionis iugum ut esset libera. Sed quia
 xpo calcante illud multa sub eo redeunt manurecam idcirco plan
 gens p̄pheta oculus inquit m̄s deducit aquam. p̄p̄tota ec̄ IN hebre
 um anteponitur qd̄ fons ut oculus in t̄p̄tatur. Quinimirum fons
 quando prelum crucis pressit de xp̄i latere manauit. Ex quo teste
 euuangelista mox sanguis & aqua exiit. De quo sane fonte sponsa
 xp̄i n̄ solum renascitur. uerū & dotatur. Ipse namq; nobis est fons uitae
 in morte xp̄i reseratus de quo fluunt om̄s thesauri sapientiae d̄i atque
 scientiae. Et quia. **AIN.** & iam oculus in t̄p̄tari dicit. nec in meri
 to de fonte in ebriatus deducens aqua lacrimarum plangit quia factus
 est inquit a me longe con solator conuertens animam meam. Quotiens
 ergo ecclesia tribulationib; afficitur quotiens auxilio desolator diuino.
 ad lacrimas quasi ad consuea recurrit arma. & notandū quotiens
 non conuertatur doctore monente exterius quia longe est ab ea paraclit

consolante

sp̄sque eam instruat & erudiat intrinsecus; Idcirco & filia; quam sepe
fiunt perditā. Propterea quis quid docetous officium uult explorare quocir
ens eam sibi commissam minus uiderit conuertente. de fonte hau
riat amorem undelacrimas p̄ducatur donec conuertentem que ad uocem
paraditum sp̄m. Alioquin quam diu offenso dō erigitur inimicus & ex
collicur filii quinec dum sunt ablactati neque possunt inuirum p̄fec
tum transire p̄duntur & allidunt. Quousque adire foueantur & conso
lentur sp̄u. Tropologicē uero anime uirtutib; infecunde & bonis operi
bus uacue. Nec fidei fructum gignenti dñs torcular calcet. quando
eam p̄sterditate sua & otiositate inimica poenas condigne uindictae
luere cogit. Hinc quoque scdm̄ superioris interminabile lamentū luctū
oculus quam districte deducit aquā consentit se amisso consolatore
corde impententi ad ea ruere indefinenter quo fluxus oculorum & feri
dor dentium pronuntiat. Ex quo fluxus ingens animi dolentis
describit. Ut sciat qd̄ post uanam læticiam huius mundi omnis con
solatio p̄sentis uitae illi est auferenda. fructus ueteris sui malorum
scilicet operum dissipabitur et solus inimicus int̄ torm̄ taucaria il
lius dominabitur. Expandit sion manus suas. non est qui consolē
eam. Mandauit dñs aduersum iacob in circuitu ei; hostes ei; factae
hierusalem quasi polluta menstruis inter eos. Quod aut̄ expandisse
manus suas sion plangitur dolores quasi parturientis insinuat.
Unde & alibi. sicut expandit natans ad natandum manus suas sic
& sion int̄ angustias. & isaias. Angustia inquit possedit me sicut
angustia parturientis. Quenimirum angustia cordis est & in mani
b; exclamatio eius. Ideoque phe in principio uersus scribitur. phe
nāq; horis int̄ p̄tā. Quenimirum dum sion expandit manus su
as int̄ angustias. signū est horis non ualentis uocem suam pronuntiare
gemit. quia sine consolante multo dolore premit. propterea
& propheta alius. Recedite a me inquit amare flebo. Nolite in
cumbere ut consolemini me sup̄ uastitate ut contritione filiae po
puli mei. Qd̄ dicit quia mandauit dñs aduersum iacob. ostendit qd̄
ipse dñs adduxerit super eam non minus postea romanos quā & pri
us caldeos. Ex quo patet sensus qd̄ nūquā iudico aduersus eam. uerum

PHI

9
9

neque gentem illā aduersus saliam consurgere nisi precipiente dō iustoue
 ro suo iudicio. & facta est hierusalem quasi polluta menstruis inter eos.
 Quia sicut execrabilis est mulier eodem tempore quo menstrua patitur ita
 illi execrabiles erant iudei & sunt usque hodie tam nobis quam & hostib;
 suis. Ceterum nra hierusalem quotiens hereticorum uocatur exercitu.
 nouerimus quia dñs aduersus iacob mandauit scilicet aduersus eccliam
 que debuit uicia supplantare & doctrinā pueris dogmatū ut curcum de
 reur obsidione hereticorum. Quia consolatore amisit spm scm. & doc
 torem sine quo nullus ad ueram eruditur fidem nullus releuatur a uitis.
 nullus poterit consolari inter hostes. & ideo expandit manus suas qua
 si ad preces in dolores & pressuras. nec est ei uox uox digna qua pos
 sit hostes reuincere suaq; defendere dogmata. Unde fit quam sepe
 quasi polluta ppter fedicitate carnalium operum sanguinolentiaq;
 inlecebris uite desideria inter hostes a quibus intus foris ue impugnat.
 & ideo dñs dicitur. Uxer pregnantib; & nutriendib; in illa die. For
 romoraliter animae credentis que quondam erat speculum di & sup
 plantatrix uitiorum cum pro malis actib; suis traditur spitalibus ue
 quitas frustra querit consolatore extrinsecus que spitalē pdidit con
 solationē interius. & ideo quā condigne mandauit dñs aduersus iacob
 quondam supplantantem uiciā. Nunc uero solo nomine aduer
 sus animā eodem decorata uocabulo quia noluit sub eēdo eius que oboe
 dire mandatis ut in circuitu eius undiq; ostes ei; eam obsideat ne possit
 effugere. Unde quam sepe uidentis seu allata expandit manus suas
 in angustias cogitationum nec est uox uox nec ulla excusatio ser
 monis. nisi quia facta est quasi polluta menstruis inter hostes.
 Salicet cruentis operib; maculata. Quib; pfecto menstruis anima
 quomodo careat preferam cum prophētia dicat. Quod omnis iustitiae
 nrae sic sunt corameo quasi pannus menstruatus. Sequitur. Iustus
 est dñs quia hos ei; ad iracundiam prouocauit. Audite uniuersus popu
 li & uidete dolorem meum. Virgines meae & iuuenes mei abierunt in capti
 uitatem. In principio uersus. Sade. littera exponit que iustitiae in
 ptae. & ideo que iustitiae dñi recte credunt bene qd iustus est dñs pre
 dicat quia inquit osei; ad iracundiam prouocauit. Oris quidē iudiciū prioru

SADI S

4

4

uersu ex. phe. litte^{ra} iuste pertuli & ideo. fide. scilicet iustitia eius quia
iustus est dñs confiteri non distuli quia os eius ad iracundiam prouoca
ui. Supra eam eos qui transeunt per uiam scilicet quasi pauciores nunc
uero ad considerandum hierusalem ut ppheta dolorem suum indifferenter
cum obsecratione uniuersos inuitat. Quia unus quos una conditio ligat natu
re. una fiat uastitatis eius compassio. Nam supra uirgines squalidas luges
& paruulos ductos esse captiuos. nunc uero robustiores quosque iuuenes & uir
gines captiuatas plorat. Idcirco quantum ad creuit malum tantum & dolo
rum gemit multiplicatur. Unde non quibuslibet dicit uia regia gradi
entibus uerum omnes ad lamentum inuitat. Audite inquit obsecro uniuersi
populi. & uidete dolorem meum. quoniam non absque magno intuitu & conside
ratione discerni potest. Mistic autem ecclesia supra quam recte eius iudicium
paulat. quia hos dñi in scripturis sacris ad iracundiam prouocauit. Quo
nimirum iudicio correcta didicit dño confiteri. Iustus est inquit dñs quia
hos eius ad iracundiam prouocauit. pducit namque querela tanta discrimi
nis ad cognitionem sententiae iusta iudicis. ut addiscant cuncta si nihil
sit sine causa super terra. quod sponsa xpi preciosa redempta sanguine
non sine diuina providentia tantis cunctis temptationum fluctibus & impug
natur ab hostibus. Et enim confitemur quia hos dñi ad iracundiam prouo
cauit. Non quod membra hominis dñm doceat habere. sed sicut affectus
humanitropice adscribentur ei. Ita & membra. Quia illud in circum
scriptum lumen & inmensa diuinitas linamenta corporis non nouit
habere. Sed per hos uerbum de hore patris & genitum. sed ad iracundiam prouo
casse confitemur. de sicut dicitur. Meis prauis actibus iustum prouocauit iu
dicem atque compulsi natura clemente. duram contra me ferre senten
tiam. Idcirco audite obsecro uniuersi populi & uidete dolorem meum.
Omnes ad uidendum dolorem suum inuitat quia calamitatem suam mul
tiplicem & inestimabilem pensat ut aliorum compassione anxietatem suam
quodam modo alleuet. De quo sane sensu iam supra dixisse sufficiat. Nisi
quod iuuenes ac uirgines abuisse in captiuitate hic amplius deplorat. Deni
que iuuenes quod de fonte baptismatis ecclesia edidit. & uirgines quas in mor
tali sponsa xpo fide consecrauit. Quoties autem heretica prauitate corrupun
tur ac uirgines uisibus constuprantur non loco sed mente in babilone id

inconfusionem peccati captiuan tur. Quinque mereri coniungitur unū
 corpus efficitur. Unde est quod tantus luctus & dolor adhibetur. ut
 uix ab uniuersis & iam uideri ut intellegi credatur. Ceterum anima quæ iā
 exorsu iudicio supplicis castigatur iure confitetur quod iustus est dñs in his
 que patitur quia ipsa prius prauis inlecta desideris oīs dñi ut dignā
 pro pena peccati sententiam contraeam proferret ad iracundiam pro
 uocauit. Non enim alit̄ potest quia iustus est in omib; uis acq; ope
 rib; suis. Quæ ergo sententia confusionis suæ anima obprobrio pfusa.
 non aude oculos ante iustū iudicē quæ ad iracundiam puocauit erigē
 re. sed ad uniuersos sui consortes clamare non cessat ut eius dolore
 audiant ei; q; luctum uideant. Deniq; quia talis est nature nræ.
 affectus ut doloris nr̄i ut gaudii alios queramus quam sepe compar
 ticipes. Quatinus eorū solatione suffulta pondus tristitiæ ut gau
 dii splendorem leuius iucundius q; feram. Unde ille in euangelio qui uē
 pditā requisit. ut mulier que dragma ad inuenit conuocant amicas
 & uicinos uolentes habere participes gaudii sui & consortes lætitiæ quan
 tomagis animadeb & conuocare om̄s que suos non aude oculos erigere
 pudore confusionis suæ oppressa ad dñm quæ malis suis ad iracundiam
 conduxerat. ut apud clementē iudicem intercessores p̄ compassionem
 doloris & amoris exstant. Quod autē iuuenes ei; & uirgines captiuan
 tur ostendit semagis in dolore. dum uiderit robustiores cordis ei; affec
 tus ut uirgineas cogitationes in confusionē iremiserit captiuitatis. Spē
 uterisui ab hostib; uiolari p̄fecto quia quando quisq; uiderit sobolem
 deperire suam certus est spem future generationis suæ amisisse.
 Vocauit amicos meos & ipsi deceperunt me. Sacerdotes mei & senes mei
 in urbe consup̄asunt. quia quesierunt cibum sibi ut refocilarent ani
 mam suam. primū ergo. coph. quaerendum quid inē p̄r̄cat. coph.
 quidem uocatio dñi. Unde continuo quasi ad ludens ad litteram uo
 caui inquit amicos meos & ipsi deceperunt me. Egiptios uolens signi
 ficare. quorum semp̄ iudei usi sunt amicitis. Sed in tēp̄r̄ prime cap
 tuitatis. aut ultime sub romanis ipsi deceperunt illos. Quando uo
 cantes eos in quib; teste isaia maxime confidebant. nullum prebuer̄
 auxilium. Hoc & rapsacen in eodem p̄ph̄e libro clamaſſe legimus.

coph s

s

s

s

quod multam in eis fiduciam abuerint. Sed quomodo eos deceperint uocati
isaiaſ p̄dit. Quia erit inquit terra uide aegypti in die uastitatis eorum
in formidine & pauore om̄is qui illius fuerit recordatus pauebit a facie
consilii dñi exercituum qđ ipse cogitauit super eam. Ex quo iure decepti di
cuntur. quia magis sperarunt in eis derelicti dī auxilio ex quibus nō
dico quod eis auxilium fuerint uerum exinde magis offenso dō & iam eis
formido atque pauor pro recordatione eorum ad creuerit. Quod autē
sacerdotes & senes in urbe consūpti planguntur. nulli dubium quin
sub babilonis & sub romanis id accidisse. iuxta anagozen uero ecclē uo
cat sepe amicos eos uidelicet quos in fide socios habere putat. ipsi uero
eam decipiunt corrupti fide intus qui alacrit. certe aut fors dum ex
nobis exierunt e contra qui apugnant. Nec non & mali xpiani qui libet
sublimiores prefecture in sacris constituta quorum sepe uocatur ecclā ami
catis interdum eam decipiunt quibus libet prauitatis suae ingenis
ut in lecebroſitae exemplis. Non quod amici sint hi. sed iuxta anti
frasin eo quod sint quasi socii in se scelerati fide & operib; ecclē decep
tores. Et quod peius est tunc tales contrarios crudelius se uiuunt cum
sacerdotes & senes quos graegeruntas uocant in nobis fama uerbidi
consūpti laborant. praesertim quia se tantis carnalis uitae lucra
magis querunt abū quam miseram refocilent uitam uitiam supra ex
posuimus quam epulas caelestes de serculo salomonis & ex prandio
qđ paratū in euuangelio p̄dicat sapientiae que conuiuio ad quod om̄i
ū uocatio. Cōph. littera designatur. Quae ut diximus uocatio
ip̄e praecatur. Uocat autē & anima moralit̄ amicos suos dulces ui
delicet suauis que carnis suae affectus. sed ipsi quorum dum fruit
amicatis mox eam decipiunt. & quia regale sacerdotium eē debuit uo
luptatib; & desideris inlecta. quasi pro cibo ad refocilandas car
nis suae concupiscentias laborat. quibus consūpti dignitatem
sacerdoti & maturitate consilii p̄ indigentiam sapientiae & inopiā
uirtutum perdit. Egyptus uane quidem auxiliabitur quia mundus
transit & om̄is concupiscentia ei. Est autē baculus arundineus atq;
confractus. idcirco potius super se innitentes lacerat ac manus per
forat. Necumquā suis amatoib; perfectam p̄sertatē conferre potest

: illas

Uide dñe qm̄ tribulor uentris conturbatus est. subuersum est cor meū
 in mem̄ ipsa. Nunc hierusalem pudore confundit̄ nec audet̄ oculos
 leuare ad dñm. Nunc spe uenie subleuat̄ & de misericordia presumit
 Idcirco uide dñe inquit. qm̄ tribulor. Quatinus pium iudicem cru
 ciatus flet̄ t̄at ad dem̄tia. & pudor adueniam. Nam uentrem
 qđ dolo & formam exprimit mulieris in utero perrelicantis. Quia
 repleta sum inquit amaritudine. Ex quo non ex parte set acta
 in sinuat̄. sed repleta om̄i amaritudine doloris & meroris. Corei
 que subuersum pondere tribulationis deflēt. eo qđ foris defeuat
 gladius p̄secutoris intus uero mors similis p̄ amaritudine tribula
 tionis. & ut ad anagogen ueniat̄. RIS. Littera quid innuat̄ u
 dea gñus. Siquidem. RIS. capitis int̄ p̄tat̄. Conturbatio aut̄
 uentris ut subuersio cordis mentis est gemitus. Mens uero cuius libet
 anime caput est. ac hoc iure conturbatio capitis & subuersio dicitur
 ipsa dum repletur amaritudine multis suorū ca sibi uulnerata. Nec
 dubium quin dolorem tribulationemq; suam cotidie deuotissimo
 exponat iudici cō sinu &. Sed habet̄ ec̄ta uentrem de quo in sponsalau
 dibus ab ipsa declamatur incantias. Uenter eius inquit eburneus
 distans t̄us saphiris. Nemo igitur uentrem escarum om̄iū recepta
 culum ignorat ubi totus corporis uictus & substantia congesta de
 coquitur. p̄ quem illi recte intelligunt̄ qui scilicet alios non scide
 ant suo sermone docere cibum tamen animarum panem uidelicet
 quide celo descendit unicum spū scō intus condere ac ruminare
 more m̄sdorum animalium non omitunt. Quē sane cibum
 primum suscipiunt p̄ fidem. deinde conuocunt igne caritatis p̄
 bonam conuersationē uitę & meditationē. Quorū uox p̄ saluam
 p̄ phetiam clamat dicens. A timore tuo concepimus dñe. & pepe
 rim spm̄ salutis. Hunc quando quidem uentrem genuit ecclesia con
 turbatum. Quo t̄ens uariis alliditur temptationib; . Intantum
 etiam ut ipsi foris intus uetor̄ mentis pregrauentur. Ac deinde
 cor meum ait subuersum est. Quia om̄i no illud. qđ sponsus uis
 serat incantias non implētur. Ponem̄ inquit ut signaculum su
 per cor tuum. Quod si poneret̄ hostis eam non adiret̄ ut subuerteret̄

Uideo qui uoluit retinere dulcedinem tantamoris ut esset foras
quasi morsus dilectio. repletur quā sepe omnia amaritudine intus
fons ue tribulationis. Quatinus feriatur exterius gladio persecutorum
interius uero felle amariorum doctrina hereticorum certe aut pro
bitate morum mortis quam simili salura uitiorum. Porro moraliter
anima uariis uexata doloribus. uentrem ualde turbatum pmentege
mit. quia in sacro doquo solus uentris nomine ut uulcer mens designa
ri. Et hinc est qd psalomonē dicit. Lucerna dñi spiraculum hominis
quā uestigat omnia secreta uentris. Ergo lux dñi omnia uentris. secreta
inuestigare dicitur quia occultamenta penetrat ut facta que ipsam la
cebant animam ante ea; flenda oculos reducat. Uideo ut dixi quia
mens caput anime designat. bene captus est iste gemitus qui per RES
littera ostenditur. Ex quo in se omnia conturbata & subuersa insinuat
dicens. Uide dñe hinc quoq; ipse hieronimē longesup. Ventrem meum
uentrem meum doleo. & ut ostendens quid dixisset. Adiungit. Sensus
cordis mei conturbati sunt. Uteri namq; nomine recte mens accipit
quia sicut plis in utero sic cogitationes in morte generant. & sicut in uen
treabi lta & in mente continentur. fidelis enim anima temptationi
bus uariis fatigata merito sentit fons ue mortis simili adortam de
plorat. quia fons persecutionibus & intus angustis lacerari se non ignorat
& epē enim fons flagellis adterimur intus uero carnalibus fatigamur
suggestionibus. Hinc est qd ait fons intus fiat gladius. & domi mors si
milis est. fons quidem gladius intus fiat. cum nos exterius ferens uir
dicta con fiat. Sed domi mors similis est. quia & flagella quidem
sustinet & tam intus conscientia a temptationum sordibus mundanone
Unde quā bene captus uox est id est mentis plangentis ad dolens.
Uide dñe afflictionē meam. & cetera. Unde sequitur. Audierunt quia in
gemitus ego & non est qui con solatur me. Omnes inimici mei audierunt
malum meum. Locutus quā tu fecisti. Nulli dubium quod omnes inimici
iudeorum iscaia testel & cetera sunt in eorum uastatione maxime quod uide
bant eos dñi auxilio & consolatione destitutos de quo prius plurimum
gloriebant. Quia pfecto hierusalem sic sita erat inter hostes. quasi
nauis inter medios maris fluctus. Aquibus quā sepe propellebantur

IN

S

S

tamen numquam nisi cum dñm offenderent ledi poterant. Quod &
 ipsa recognoscens edocta diuinis institutis non suis attribuit ini-
 miis neq; illorū deputat uirib; sed di iudicio quod pro statatur.
 Unde & dicitur inquit qm̄ au fecisti. Ac fiduciat. Licet illi loquantur
 quasi ex euentu tutamendecreuisa iusto iudicio quod parcior pro
 reatu. Sequitur. Adduxisti diem consolationis & fient similes mei.
 Vidit ergo hierusalem diem consolationis suae futuram. Immo
 pph̄ca. & quam quasi praesentem re promittit. uentura subituro
 non dubitauit. Interea & quod exorat magis spū pph̄cae ut de
 terrat adnuntiat qd̄ destruetis & capti uatis ceteris undique
 regnis nouissima scilicet quod ip̄ sibi abylon & regnū ei; destruendū
 esset. Hinc est quod sequitur. Fient similes mei. More loquitur
 eorum qui sibi semper animos iudicium conciliari satagunt &
 contrahostes infligere. Sp̄italit̄ uero eccl̄a plorans mala pre-
 sentiarum quae sibi suisq; inferunt. Emit quasi per SIN. litte-
 ram quaedam interpretatur. Dentium itaq; flexus est eorū
 de quib; legitur Incantatis. Dentestui sicut greges. de con sarum
 que ascenderunt de lauaacro. Om̄s gemellis fosib; & sterilib; non
 est int̄ eos. quos nimirum dentes eos eē opinor. qui non lacte
 doctrine indigent sed iam infantiae transcendunt & aeternam
 Quinon solum solidum sibi abum queunt mandere uerum & iā
 & uirtutum ossa fortia quaelib; & membris eccl̄e diuidere ac ru-
 minare. Unde uni eorum dñs cum uniuersa repentina de caelo
 submittet. mac̄ta inquit & manduca. Tales igitur discre-
 tissimi doctrinarū acumine sciunt mac̄tare uita & animas cre-
 dentium in xpi corpus mandendo traicere. Sed quia dōntium
 in currimus mentionē nouerimus eorum diuersae eē manden-
 diofficia. Alii quidem diuidunt. Alii comminuunt & ruminant.
 Alii uoces formant. Et cum lingua sonos discernunt. Sicq; sci
 alii sunt ut greges de con sarum qui sua expolati uelustate fo-
 ab; suis lac doctrinarum & indumentum uirtutum ministrant.
 Alii ut de uide dentib; proph̄a zatur qd̄ lacte candidiores essent.
 pulchritudinē decous ex officio ad sumimā subtilitatē uerbim ministrant.

De quibus tantumdem dicit apostolus ad hebreos quod perfectorum est cibus solidus qui pro possibilitate sumentium exercitatos habent sensus addiscernendum boni & mali. Qui pro fecerunt dentes quia pro omnibus curam & sollicitudinem gerunt. Audierunt inquit quia in gemisco ego & non est qui consolatur me. Audierunt scilicet inimici quos mox laetatos insinuat. Audierunt inquam quod sponsa lugeat absponso destituta licet promiserit quod cum ea semper sit ad futurum usque in consumatione seculi. Quia & si ad est semper propter quod nunquam abest per maiestatem. quam frequenter tamen multas ex causis dimittit sponsam temporari sine consolatione ut ui deat sui aequali. Ex quo ait. Uiderunt quia in gemisco ego Ac sidicere. Uiderunt quod numquam suspicatisunt quod semper optauerunt & uiderunt. Non solum quod in gemisco uerum & iam malam gentem qua sustineo. & in delatatisunt quo audierunt malum meum quo patior quod lugeo quos sine consolatione & iam & in membris meis peiora committit. Quinam sint ecclesie inimici manifestum est quod omnes nequitiae spirituales in caelestibus & aerei spiritus & potestates tenebrarum harum quia aduersantur. Nec non & heretici & falsi christiani. a quibus intus fonsue impugnantur. Tamen nouit sponsa christi licet illi seruiant quod non nisi diu dominantur permissio & hinc est quod dicit. quoniam tu fecisti. sicut ipse dicit per prophetam alibi. Ego dominus creans malum & faciens pacem. facit ergo pacem & creat malum. quando iusto suo iudicio permittit illud fieri. Adduxisti autem diem consolationis. & fient similes mei. Haec magis ecclesie congruunt. quia nulla consolatio restat iudeorum captiuitatis extreme. Unde patet apostolus. Iustum est inquit apud deum retribuere tribulationem his quos tribulant. & uobis qui tribulamini requiem nobis cum in reuelatione domini ihesu christi decedo cum angelis uirtutis eius in flammis ignis dantis uindictam his qui non nouerunt deum & qui non oboediunt euuangelio domini nostri ihesu christi. & haec est consolationis dies quam omnes electi dei in spem abent per quam tam patienter omnia in presentiarum sustinent. quod & oppressoribus supplicia & sanctis premia sit daturus qui reddet unicuique iuxta opera sua.

Scdm tropologiam uero plorat anima quod audierint inimici quia
 in gemitu offenso & exacerat mala que tolerat. Presertim quia
 anxiana animi & dolore afflicte hoc uidetur saepe augmentu
 suu meroris. Quod ille in quem spem habuerat consolationis suae.
 Differt opem ferre & auxiliu solacium. Hinc & maximum ei mero
 rem indidit quod eam inimici derideant scilicet hostes inuisibiles qui
 prius inuis male blandiebantur & non solum in uerum & propria
 conscientia grauius accusando insultat ipsaq; uitia quae dudum
 dulcia uidebantur atrociora se ostendunt & amara. Quod si ad no
 a amorum & iam qui consortes sunt tantum ali aliquando nra
 puenerint facinora. Discernunt utrum ne inimici sint an amici
 dum derident qui conpatidebuerant & lugere. De quibus dauid.
 Qui cum stodiebant inquit animam eam consilium fecerunt in unu
 dicentes ds dereliquit eum. psequimini & comprehendite eum
 quia non est qui eripiat. Sed quamuis ita se uiant aduersari habe
 anima dentes suos de carne xpi & de ossibus ei; in animo elimatos
 quorum uox est ad dm ut in gemitu & lugeat. Cogitatis uideli
 & spe fortes qui sciunt diuidere in prospera & aduersa. Qui sci
 unt consolantem spm requirere necesse est misericordia numqua
 desperare. Unde inquit adduxisti diem consolationis quia scit
 fors anima. & penitentib; post angustias ueniam pmereri & in
 sultantib; supplicia retributionis a iusto iudice inrogari
 Hinc q; sequitur. Ingrediaur omne malum eorum coram te
 & de uindemia eos sicut uindemia sti me ppter omis iniquitates
 meas. huiusculi habent. IAV. & haec sunt signa quibus pluma in
 litteris passim diuinis significant. quae non minus hic qua & ali
 bi habentur. Siquidem. IAV. signa in praecatur plurali nume
 ro qm ab hoc signu illud premonis tratur ex quo cuncta secretor
 di que signata sunt referant. De quo sane signo ezechiel pph & e
 angelus immo ipse dñs. Transi inquit p mediam hierusalem & sig
 na IAV. in frontib; uirorum gementiu & dolentium. P quod ni
 mirum signum nulli dubiu crux dñi & ei; recte passio designatur
 Sicut & ex ipsius caractere cognoscatur in qua paru deest cruxis.

IAV

nisi quod supra celum prominet. Unde iam & ex misterio in frontibus
uirorum gementium & dolentium signari commendat. Et ne parum ta-
bi uideatur scias eam esse nouissimam hebreorum litteram sicuti et ω .
grecorum. De qua dicitur. Ego sum inquit. Λ . et ω . Initium & finis.
quod super scriptum. ω . dicitur finis uidelicet quid putas minus per. $\Gamma\Lambda\Upsilon$.
crucem signi ficari posse quae uidentur omnium gementium & dolentium
frontes consignari & consecrari ne ledantur ab his in quorum manibus
uasa in tefectionis per mediam hierusalem ad perimendas animas de-
feruntur. Nam omnes littere signa sunt uerborum. Verba uero & dic-
tiones rursus signa sunt rerum & operum gestorum. Ex quibus & in
quibus omnia non dico presentia uerum & iam & futura presignat.
Sed quia. $\Gamma\Lambda\Upsilon$. signantur praeteritum diximus; quae sint ipsa signa ut cuius
sint signa uideamus. Omne enim signum alicuius est signum quia
omnino aliud est quod signat & aliud quod signatur. Idcircoque
sint signa quae huius littere designantur caractere ut ea cuius sint
signa non absurde querantur. Diximus iam supra quod. $\Gamma\Lambda\Upsilon$.
signum est. Immo iuxta interpretationem eius signa sunt crucis.
Et ut uerius loquar patet ipsa crux est unde & signari quomodo pro-
missum est in frontibus gementium & dolentium iussu est. Sed tunc
signum erat futurae crucis. Nunc uero iam ipsa crux ut in ea poti-
us refertur pro redemptionis. Sed quia. $\Gamma\Lambda\Upsilon$. finis est hebreorum
elementorum ipsa uero elementa totidem sunt quot & libri ueteris ins-
trumenta quorum ipsa sunt signa. Unde non conuenienter reor quod sic
omnium elementorum finis est. Ita totidem librorum ueteris ins-
trumenta finis est crux passio uidelicet ihesu christi qui finis est totius legis ad iusti-
tiam. Propterea omnia illa librorum diuinae auctoritatis signa. do-
minice incarnationis & redemptionis nostrae sunt sacramenta. & ideo
iurae. $\Gamma\Lambda\Upsilon$ signa in te praeteritum ut per eadem hoc unum adnuntietur
ex quo ut dixi omnia referantur signa & patet sunt uniuersa nec non & con-
tationis nostrae a principio in quibus multa cucurrerunt signa iudicio-
rum dei dignus est finis ut & gementibus in presentiarum & dolentibus;
quorum in frontibus crux signata promittat merces laborum recompensetur
ad deo & his qui tribularunt nec signatanti operis uoluerit agnoscere.

digna retributionis consequatur ultio. & hinc est quod dicitur non op-
 tantis affectu sed prophetantis spū. Ingrediat omne malum eorū
 coram te. & de uindemia eos sicut uindemia stime propter omni iniqui-
 tates meas. Quamū ad litterā expectat sic factum ē & in ceteris
 regnis iudeorum inimicis. Lege prophetas & omnia complēta reperias
 Sed ad nrām hierusalem haec omnia melius congruunt quae orat
 in desinentē & iam de subaradi sicut legit. Quare dñe non defendis
 & uindicas sanguinem nrām. & cōsequunt. Itaque hic choros
 fidelium uere memoreur in conspectu di psecutorum crudelitas
 & uisionis uis dicta iustum di iudicium eos iam lamque ad pre-
 hendat humilia & pdat qui supbiendo crudeli non timuerunt
 psecutione xpī eccliam uexare affligere ut punire. Unde in qui
 unt ingrediat omne malum eorum coram te. Quia pfecto
 quando talia & tanta eorū incanduit malitia quasi dñs nescire
 & non uidere putabatur quē nulla latent. Ingrediat autem
 omne malum eorum coram te ex his in pondere ut puniantur sine
 finē qui finē suis prauis operib; noluerunt imponere. Uindemia
 eos quime de uindemia uerunt. Uindemiare enim unum quē
 que est operum suorum fructum recolligere. & seruat mēsa forā
 ex uinea quam ex egipto adduxerat ut ex ea quā in euangelio
 ipse plantarat; Uindemiare ergo hostes suos dñs qui scōs eius in hoc
 scō uindemiarent quos ad probationē eorum opprimere ipse per-
 miserat. Quando in futuro iudicio p pccuam ultime unus quisq;
 recipiet pccu gessit. Sed alit uindemiati sunt scī quodam modo in
 hoc scō. & alit impu in futuro. Quia scī temporalia. Amiserunt &
 contempserunt bona. Impu uero & amatores scī sempiterna & haec ē.
 equa re compensatio quia sicut hie de uindemiati sunt ab omib; huius
 uite gaudis. ut ipsi ex confessione uere humilitatis confiteantur p pccū
 iniquitates suas. Ita & illi a futuris p pccū impietates & mala sua pri-
 uantur. Dande sicut scī eorum iusto di iudicio p tulerunt pressuras.
 Ita & illi p suis erratib; poenas sempiternas. Unde ne contingant talia
 plorans ac gemens dicit cetera. Multa enim gemitus mei & meroris
 cor meum. Siquidem quia multa excessus multa & gemit & quia

multus dolor . multas & cordis meror . Si quomodo tandem que ad
dicere dño miserante secundum multitudinem dolorum meorum
in corde meo consolationes tuas . laetificauerunt animam eam .
Sed hic multatudo dolorum licet in spū speintus int̄dum consolē
Alibi uero consolationis erit remuneratio . & ideo donec ueniant que
futuras plenius edocta de omnib; dicit eccl̄a . seu animas eā multa
gemitus mei & cor meum merens . Quod uirum animam eam mo
ralit̄ expansa coram dño rogat dicens . Ingre diatur omne malum
eorum coram te . Quod malum qui mihi frequēte ingruunt & ostē
dunt intus forisue frequēte & infligunt . Ingre diatur coram te
ut reuincas & erues qui a meis nequeo uiribus euadere . Nam ubi
cumq; me uerto non nisi eorum malum uideo & quod grauius est
& iam in mem̄ illa fabricata supra dorsum repperio . Idcir
co quia figmentum agnoscis ingre diatur coram te malum eorū
ut exuar & tu uincas . Cum iudicaris talia non curare . De
uindemia eos ab omnib; fraudib; suis ne fructum de me capiant
sic & me uindemia sti quando & tuam mihi dona furore commot̄
subtraxisti & in presentiarum gaudium p̄fecte uitae p̄p̄t om̄s
Iniquitates meas abstulisti . ut & mihi idem erore rursus gaudia
& illis de sua irruocabili crudelitate supplicia exerescant .
Et haec signa p̄p̄t que om̄a signorum facta sunt miracula . Un
de dicit̄ In psalmo . De diis tuis timentib; significationes ut fugi
ant a facie arcus . Quas qui poluerint precauere De ueniant
ad ea que consonanter scripturae sc̄e premonstrant . Hinc quoq;
& sapientia ad extremum oculum intendens . In noua signa in
quit Immuta mirabilia glorifica manum & brachium dextrū
excita furorem & effunde iram . extolle aduersarium & afflige
inimicum . festina tempus & memento finis . Ergo rogat inno
uare signa que cotidie fiunt ut conuertatur iustitia in iudiciū
Ne semp̄ affligat̄ Tur s̄a sed unus quisq; recipiat putges sit . Ac
sidicet . quia usque ad p̄sens facta sunt ut effugeront . Nunc
imminuta mirabilia iuxta quod significata sunt ut peruen
iant . Et ideo in fine huius lamenti per . IAV . litterā signa p̄monuit

aueribus lacrimabiliter que futura sunt prophæando cuncta com-
pleuit. Propterea & nos finito alfabeto primò ut potuimus finē
libridonut & oro supplicat omni uotis cunctorum que lamentis abluar
In uisceribus ihu xpi qui a mihi me non sufficio quatenus quicum omni-
bus & pro omib; immanit deliqui & iam in omib; clementē & cū omi-
bus ad ueniam merear exaudiri. FINIT IN LAMENTA-

TIONIB; PR. MONACHORUM OMNIUM
IPSE MAUOTORUM LIBER PRIMUS FLE-
TIB; EXPLICANDUS SENI. OD. S.
OPERE PRETIO CONSECRETUS:

INTERNOS EX PARTE UT DICITUR EST VIROBŪ CARISSIME IN
dandis accipiendisq; munerib; precipue ea aestimandas officia si qui
do constituerit nihil a me aliud quod tibi congruentius offerem iuxta
quod potui explicitum. necate unquam quod carius beniuolentia
com placet & ut acceptum. Profecto quia con senescentib; nob hoc
longæuum semper constat fuisse officium. Orationib; incumbere
insistere lacrimas. & ut nra ut aliena facinora deflere. Hinc est qd
explicito in lamentationib; primo litterarum alfabeto ad scdm manū
porrigimus ut habeas amplius quid defleas caritate compunct
Si non est in me ex quo gaudeas malis amaricatus.

IN CIPII IN LAMENTATIONIB; PR. MONA-
CHORUM OMNIUM PER IPSE MAUOTO-
RUM LIB. SECUNDUS FLETIB; EXPLI-
CANDUS SENI. OD. S. OPERE PRETIO CONSECRETUS

REDI DI ERGO IN PRIORIB; SINGULIS ALIICI MITRI
clausulis ternorum uersuum singulas cum in te peccationib; suis
litteras. forte non ut idem pphæa perfectius intelligat cur
sic eas indiderit. Sed iuxta ingenio lima sensum
saltem lector ex hoc ut agnoscat qd nihil in eis dem litteris uacat
amisterio & si uellent captiores quiq; tam diligenter diuina perseru-
tari eloquia nec dubium quin altiora & profundiora inuenissent
ea & iam in sermone quam nullius secularis discipline eloquentiam
Non qd sciri etiam studuerint secretari. sed ipsa quasi an allula